Izhaja vsako soboto zjutraj. Posamezna številka lir 15, na šestih straneh lire 20; zaostale številke dvojno. Celoletna naročnina lir 800, polletna lir 420, trimesečna lir 220. Uredništvo in uprava: Trst, ulica Montecchi št. 6/II. nadstr. - tel. štev. uredništva 93-073, 93-806; tel. štev. uprave 90-247. Dopisi se dostavljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Oglasi: v širokosti enega stolpca za vsak milimeter lir 30. Oglasi se plačajo vnaprej.
POSTNINA PLACANA V GOTOVINI - SPEDIZIONE IN ABBON. POSTALE

DELO

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE S. T. O.

Tržaški Slovenci pozdravljamo velike uspehe demokratičnih sil Italije na nedeljskih volitvah in jim želimo še nadaljnjih zmag nad silami vojne in bede

OBNOVLJENA IZDAJA LETO III. ŠTEV. 129 — TRST SOBOTA, 2. JUNIJA 1951. — CENA 15 LIR

POZIV TRŽAŠKEGA ODBORA MIRU

ZA PAKT PETIH

V torek zvečer se je sestal izvršni odbor tržaškega odbora miru, da v zvezi s poslednjimi dogodki premotri mednarodno situacijo s posebnim ozirom na krajevno. Med drugimi sklepi, ki se tičejo bodočega delovanja odborov, je Izvršni odbor izdal tudi naslednji poziv prebivalstvu:

Tržaški odbor miru čuti dolžnost, da opozori prebivalstvo na neprestane obiske v Trstu voditeljev atlantskega vojaškega stroja, kar ne more biti baš dober znak za naše mesto, ki je že izpremenjeno v vojaško in strateško bazo.

Po obisku generala Clarka in poveljnika angleške vojne mornarice za Sredozemlje ter angleškega obrambnega ministra Shinwella, vsi v teku par dni, je sedaj na vrsti obisk angleškega vojnega ministra Stracheya, dočim je že najavljen obisk generala Collinsa, poveljnika generalnega štaba ameriške vojske. Medtem, ko je v naši luki zasidrana ameriška bojna ladja, zadobiva obisk generala Collinsa prav poseben pomen: Collins je bil namreč na 38. vzporedniku prav par dni pred ameriškim napadom na Korejo.

Danes prihaja on v Trst, ki leži v gotovem smislu na 38. evropskem vzporedniku; kajti Titova Jugoslavija je danes prava smodnišnica, neprestano zalagana od ZDA in vsega atlanskega bloka, ki smatrajo Tita kot miljenca prve linije, če bi jim tudi v Evropi uspelo izzvati spopad, ki so ga dosegli na 38. korejskem vzporedniku v času obiska generala Collinsa.

Tržaški odbor miru poziva vse prebivalstvo, naj razmišlja o tem nezaželenem obisku, naj se strne okrog Odbora miru, da bi tako akcijo za pakt miru med petimi velesilami, izpremenili v plebiscit miru in da bi Trst dobil jamstva «odprtega mesta», kar je predpogoj za rešitev vsega prebivalstva. Istočasno poziva vse odbore, naj izrazijo svoj ogorčeni protest proti naraščajoči militarizaciji našega mesta in cone B, da bi mogli vendar enkrat začeti delati vsi v miru, brez nevarnosti strašnega spopada, bi visi nad nami kot Damokljev meč in grozi uničiti življenja in premoženja.

Borimo se združeni iznad vseh naših razlik tako političnih kot nacionalnih, da pet velikih podpiše pakt miru!

Zahtevajmo za Ozemlje jamstva «odprtega mesta»!

IZVRSNI ODBOR
tržaškega odbora miru

Volitve bodo 7. in 14. oktobra 1951

Z ukazom Vojaške uprave štev. 86 so določene občinske volitve za občino Trst na nedeljo, 7. oktobra 1951, v vseh ostalih občinah cone A pa za 14. oktobra 1951.

V smislu ukaza št. 38 od 20. februarja 1951 se bodo vršile volitve na enak način kot leta 1949, to je na podlagi splošne volilne pravice z neposrednim in tajnim glasovanjem. Mandati bodo razdeljeni med posamezne liste na podlagi čistega sorazmerja onim kandidatom, ki bodo prepeli na svoji listi največ prednostnih glasov.

V NEDELJO SO VOLILI V 27 PROVINCAH SEVERNE IN SREDNJE ITALIJE

Jačijo se ljudske sile miru kljub sleparijam in terorju DC

Krščanska demokracije je od leta 1948 izgubila 1.153.148 glasov, vladni blok pa 873.886 glasov - Blok levice je zmagal v 1143 občinah - Velike sleparije DC

V nedeljo so bile v 27 provincah Severne in Srednje Italije volitve v pokrajinske in občinske svete. To je bil prvi del letošnjih upravnih volitev, dočim bodo jutri volitve po vsej Siciliji, prihodnjo nedeljo pa v številnih drugih provincah, med njimi na Goriškem, ki nas Slovence še prav posebno zanimajo.

De Gasperijeva vlada je stavila ves svoj državni aparat na razpolago, od prefektov pa do poslednjega karabinjerja, da bi izsilila zmago Krščanske demokracije ter da bi onemogočila uspeh ljudskim silam. Poleg vlade pa so stavili vse svoje sile tudi cerkveni krogi, ki so tedne in tedne zlorabljali cerkev v politične namene, dočim so veliki industrijci, finančniki in veleposestniki dali na razpolago mnogo milijonov za volilno propagando v korist DC, socialdemokratom in drugim vladnim strankam. Poleg strahovanja s strani oblasti, delodajalcev in duhovnikov pa so se pristaši vladne večine poslužili tudi neštetih sleparij na volitvah samih. Tako je volilo mnogo mrtvih in odsotnih; neki prefekt pa je privedel na volišče celo 60 umobolnih iz bližnje bolnice za doševne bolezni.

Kljub vsemu temu pa so vladne sile, predvsem DC in socialdemokrati silovito nazadovali v vseh provincah. Tako je v 27 glavnih mestih provinc Krščanska demokracija izgubila v primeri z volitvami od 18 junija 1948 nad 338.000 glasov.

Nasproti temu pa je blok levice (komunisti, PSI, neodvisni levičarji) pridobil v teh krajih 80.000 novih volivcev, med temi 16.000 v Milanu, 13.000 v Genovi, 12.000 v Bologni, 12.000 v Benetkah itd. Najbolje prikazuje nazadovanje krščanske demokracije dejstvo, da je imela DC leta 1848 v teh mestih 271.000 glasov več kot blok levice, dočim jih ima sedaj 147.000 manj kot združene sile levice.

Po uradnih podatkih so pri volitvah v pokrajinske svete dobile posamezne skupine sledeče skupno število glasov: KPI 1,855.323 ali 21,9 odst., PSI 1,131.871 ali 13,4 odst., neodvisna levica 84.756 ali 1 odst., skupno levica 36,3 odstotke vseh oddanih glasov. Krščanska demokracija je dobila skupno 3,478.360 glasov ali 41,1 odst., tri struje socialdemokratov skupno 934.000 ali 10,5 odst., MSI pa 337.606 ali 4 odstotke vseh glasov.

Če primerjamo te podatke z izidom volitev leta 1948., takoj pade v oči veliko nazadovanje demokristjanov, ki so v treh letih izgubili skupno en milijon 153.148 glasov; za vladni blok pa je glasovalo 873.886 volivcev manj kot 1948.

Na podlagi teh rezultatov je bilo 831 sedežev v 27 pokrajinskih svetih razdeljenih takole: DC 388 sedežev, KPI in PSI 290 sedežev, socialdemokrati 66 sedežev, neodvisna levica 8, republikanci 24, monarhisti 4, liberalci 26, neodvisna desnica 8 in MSI 17 sedežev.

Kljub velikemu nazadovanju demokristjanov in njihovih zaveznikov pa je občinskih volitvah uspelo vladnemu bloku na podlagi vezanih list, ki jih predvideva od vlade vsiljeni zakon, da so se polastili mnogo večjega števila občin, kot bi jim pripadle na podlagi dejanskega izida volitev. Po tem zakonu pripadata namreč dve tretjini občinskih svetovalcev oni skupini vezanih list, ki je dosegla relativno večino. Kljub temu pa so komunisti in socialisti obdržali v svojih rokah pet glavnih mest provinc in sicer Bologno, Mantovo, Savono, Rovigo in Pesaro, Dalje so zmagali v 46 od 152 velikih občin z nad 10.000 prebivalci.

V vseh 27 provincah so liste levice, to je komunisti, socialisti in neodvisni levičarji, samostojno ali vezane, zmagale v 1143 občinah, dočim je vladni blok (demokristjani, tri struje socialdemokratov, republikanci, liberalci in druge manjše liste) dobil večino v 1518 občinah.

Na podlagi nedeljskih izidov z zaupanjem pričakujemo, da bodo enako in še bolj odločno obsodili vojno poliko DC in drugih vojnih hujskačev tudi v ostalih pokrajinah, zlasti na Goriškem, ter oddali svoj glas združenim silam miru in napredka.

Obvarujmo otroke vseh narodov pred vojno, bedo in boleznijo!

Denar, ki ga trosijo države za vojno, gre predvsem na škodo zdravja in vzgoje naše mlade generacije

Kdar so dale nekatere demokratične organizacije pubudo za ustanovitev «Mednarodnega dneva otrok», je prešel 1. junij v zavest najširših ljudskih množic, zlasti žena, kot praznik otrok. Ta dan proslavljamo žene vsega sveta pod geslom: «Vse za mir in obrambo naših otrok».

Mednarodna kriza zapadnih držav, ki so vključene v atlantski pakt ter njihova neposredna odvisnost od vojnohujskaške politike ZDA, veliko oboroževanje, višanje vojaških proračunov, nosijo s seboj strašne posledice: naraščanje kriminalitete otrok, nepismenost, veliko umrljivost dojenčkov, bedo, tuberkulozo in druge bolezni, ki se kot rak zajedajo v mlada življenja in pijejo njihove življenjske sile.

Na Koreji je ena tretjina junaškega in izmučenega prebivalstva sestavljena iz nedolžnih otrok, ki se potikajo brez staršev, vsi sestradani in v neprestanem strahu pred zračnimi napadi in strahotnimi mučenji. Anglo-ameriški zločinci ne priznašajo niti dojenčkom v zibelkah in koljejo otroke kakor živino z izgovorom, da bodo nekoč komunisti! V kolonialnih deželah 79 odst. otrok boleha za trahomom in nepismenost dosega celo 90 odst. Skupina zdravnikov je napravila v nekt šoli v Madridu preiskavo in ugotovila, da je 75 odst. otrok od 3 do 12 let bolnih za jetiko. V monarhofašistični Grčiji živi na sto tisoče otrok v koncentracijskih taboriščih, kjer so podvrženi mučenjem in lakoti. V zadnjih dneh je vlada v Beogradu izročila atenski vladi nad sto tisoč otrok, ki so za časa grške osvobodilne borbe emigrirali v Jugoslavijo in katerih starši žive v demokratičnih državah in to kljub odločnemu protestu staršev in grškega demokratičnega Rdečega križa. Prav tako nočejo oblasti zahodne Nemčije izročiti sovjetski vladi na deset tisoče sovjetskih otrok, ki so bili odpeljani za časa nemške okupacije.

Beda, pomajkanje šol, nepismenost otrok je reden pojav v Italiji, Franciji in celo v ZDA. Da ne govorimo o jugoslovanskih otrokih, katerim matere ne morejo nuditi najpotrebnejše hrane in je strašno narasel odstotek umrljivosti. Edino na tem polju se lahko titofašisti ponašajo, da so sto odstotno prekoračili petletni plan.

Toda nič boljši položaj ni na Tržaškem ozemlju, kjer je 22.000 brezposelnih in kot posledica velika revščina ter na tisoče in tisoče otrok, ki se potepajo po ulicah, brez vsakega nadzorstva in vzgoje. Med mladoletniki v Trstu je velik odstotek kriminalcev, ki kradejo in se ukvarjajo s črno borzo kljub tema, da uradne statistike previdno molče. Iz teh otrok se rekrutirajo poklicni vlomilci, dekleta pa v prostitucijo.

Se vedno imamo na tisoče vojnih sirot, od katerih odpade 621 na sirote iz osvobodilne vojne in za katere se italijanska vlada ne briga, dočim pa izdaja jugoslovanska vlada podpore le onim, katerih sorodniki so pristaši titofašistov. Na žalost pa moramo ugotoviti, da je veliko otrok naših padlih borcev v raznih zavetiščih, kjer jih vzgajajo v šovinističnem duhu in sovraštvu do njihovega materinega jezika in naroda.

Ta težak položaj nalaga ženam vsega sveta ne glede na versko ali politično prepričanje važno nalogo, da vzamejo v lastne roke obrambo otrok. Naša naloga bo, da bomo v bodoče kot matere odločno vzdignile svoj glas proti klerikalizaciji šole, ki je postala monopol demokristjanske stranke ter uslužna dekla klerikalnega režima. Stopile bomo v obrambo naših učiteljev, katere terorizirajo razni eksponenti klerikalizma in titofašizma v naši šoli. Iztrgati moramo otroke vplivu ulice ter prisiliti pristojne oblasti, da bodo storile kaj v korist naših otrok.

V tem trenutku, ko je pred nami volilna kampanja, bomo me žene prav na tem polju mobilizirale najširše sloje žena pod geslom obrambe in zaščite naših otrok. Ustvaritev te široke fronte pa predstavlja danes najboljši doprinos, ki ga lahko dajo žene za utrditev miru v svetu.

Proti nacionalizaciji perzijskega petroleja

Angleži se zatekajo na sodišče v Haagu

Mossabek baranta za kulisami z angleškimi in ameriškimi petrolejskimi magnati

Potem ko so se angleški in ameriški monopolisti brezuspešno posluževali vseh mogočih mahinacij, s katerimi so upali da bodo preprečili nacionalizacijo perzijskih petrolejskih vrelcev, in potem ko so vrgli v javnost celo izmišljene vesti, po katerih naj bi obstajal med Perzijo in SZ neki posebni tajni sporazum, so se zatekli celo do mednarodnega sodišča v Haagu, da bi razsodilo «pravdo» v njih korist. Do tega sodišča se je obrnil celo sam angleški kralj z neko posebno poslanico, v kateri se je zavzemal za to, da naj bi mednarodno sodišče imenovalo posebno posredovalno komisijo, ki naj bi «rešila» perzijski spor.

Medtem pa so laburistični mešetarji in vneti branilci «Anglo-Iranian Oil Company» poskušali prepričati perzijsko vlado, naj odstopi od svojega sklepa, češ da so pripravljeni tudi oni umakniti svojo pritožbo mednarodnemu sodišču v Haagu.

Perzijski ministrski predsednik Mossadek pa je ta teden večkrat sprejel ameriškega in angleškega poslanika ter je z njima bodisi javno, kakor tudi tajno mešetaril, kar kaže, da se perzijska reakcionarna vlada misli ukloniti zahtevam imperialističnih magnatov. Tako prihaja vedno bolj do izraza dejstvo, da so veliki perzijski agrarci in trgovci podpirali nacionalizacijo petrolejskih vrelcev izključno zato, da bi jo iztrgali iz rok angleškim ter jo dražje prodali ameriškim monopolistom, kateri pa so itak že bili v tajnem sporazumu s prvimi in sicer v zvezi z vojaškimi obvezami na Daljnjem in Srednjem Vzhodu. Zanimiv bo zlasti potek dogodkov v naslednjih dneh. Pokazal bo, za kaj se v resnici misli opredeliti perzijska vlada in kako bo njeno opredelitev tolmačilo perzijsko ljudstvo, ki je že dolgo zahtevalo nacionalizacijo petrolejskih vrelcev in ki na tej zahtevi še danes odločno vztraja ter obenem zahteva umik imperialističnih sil iz svoje domovine. Prav gotovo je, da ne bo klonilo pred mahinacijami vlade, ki zastopa tuje interese, ne pa interese svoje domovine. To ljudstvo ne bo nikoli dopustilo, da bi lutkovna vlada sklepala tako važne zadeve brez njegove vednosti in soudelebe. In prav tega se Mossadekova vlada dobro zaveda ter prav zato tako surovo nastopa proti voditeljem perzijskega ljudstva in proti ljudstvu samemu.

Velik napad vietnamskih čet

SAIGON — Vietnamska vojska je začela v sredo z velikim napadom na reki Daj v Tonkinu na 50 km široki fronti. Že v prvem napadu so imele francoske okupacijske čete velike izgube ter so se morale na več mestih umakniti.

S korejskega - bojišča

Napadalci odbiti v protiofenzivi

Tudi zadnji poskus ameriških napadalcev, da bi z veliko ofenzivo uničili korejsko ljudsko vojsko in kitajske prostovoljske čete, ki branijo Severno Korejo pred vdorom osvajalcev, je doživel popoln neuspeh. Ljudske sile so vzdržale pritisk napadalcev, ki so se ponekod prebili preko 38. vzporednika. V velikem protinapadu v odseku pri Hvačonu so potisnili sovražnika nazaj ter prerezali več važnih cest. Korejsko topništvo je težko poškodovalo dve ameriški vojni ladji.

Da bi prikrili svoje napadalne namene proti Severni Koreji, so ameriški vladni krogi vrgli vest o bližnjih pogajanjih za premirje na Koreji. Vendar doslej še niso napravili ničesar v tem pogledu.

AMERIKA OJAČUJE SVOJE MANEVRE PROTI MIRU V AZIJI IN V EVROPI

ZDA hočejo izločiti LR Kitajsko od mirovnih pogajanj z Japonsko

Indija ne bo podpisala japonske mirovne pogodbe, pri kateri ne bi sodelovala vlada v Pekingu - Kriza v Grčiji: gen. Papagos odstopil, v Atenah obsedno stanje - Ultimatum treh zahodnih namestnikov v Parizu Sovjetski zvezi

Ameriški imperialistični krogi se še trudijo, da bi pregovorili odvisne vlade, zlasti angleško, da bi pristale na mirovno pogodbo z Japonsko, kakršno di hoteli vsiliti v podpis ostalim silam, ki so bile v vojni z njo. Osnutek pogodbe ki ga je izdelal Trumanov posebni odposlanec in «specialist» za vprašanja Daljnjega Vzhoda Foster Dulles, predvideva stalno okupacijo Japonske po ameriških četah. Združene države pa bi dalje hotele, da bi v imenu Kitajske podpisala to pogodbo Cangkajškova vlada, s čemer bi hotele izključiti od pogajanj in podpisa edino pravo predstavnico kitajskega naroda, to je vlado v Pekingu. Prav tako pa bi hoteli izključiti od podpisa tudi ZSSR. Sedaj se ZDA zelo trudijo, da bi Anglija pristala na izključitev Maocetungove vlade od podpisa. Spričo petrolejske krize v Perziji je ameriška vlada obljubila Angliji svojo pomoč, za kar pa je zahtevala protiuslug, med katerimi je tudi navedena. Toda v splošnem so politični krogi nasprotni tej grobi ameriški kršitvi dogovorov v Potsdamu in Jalti, ki predvidevajo skupno sklenitev mirovnih pogodb s strani vseh zavezniških sil. Posebno še zaradi dejstva, ker je angleška de facto že priznala vlado Maocetunga.

Tudi vlada Indije, ki se je prav tako borila proti japonski invaziji, je odločno nasprotna temu manevru Združenih držav. V indijskih političnih krogih izjavljajo, da Nehrujeva vlada ne bi podpisala nobene pogodbe z Japonsko, na kateri ne bi bil tudi podpis zakonite kitajske vlade v Pekingu. Vlada LR Kitajske je v zvezi s tem poslala Sovjetski zvezi noto, v kateri odločno odklanja ta protizakoniti postopek Združenih držav, ki predstavlja najbolj grobo žalitev kitajskega naroda, kateri je največ doprinesel v borbi proti japonskemu imperializmu.

Ameriški imperializem v zadnjem času vedno bolj mrzlično ojačuje svoje postojanke v Sredozemlju, ki je eden najvažnejših strateških sektorjev na svetu sploh. Že zadnjič smo pisali, da hočejo ZDA po vsej sili sprejeti v atlantski vojni pakt Turčijo, Grčijo in Španijo, dočim je Titova vlada dejansko tudi že povezana z Ameriko v pravem vojnem zavezništvu. Tudi Anglija je nehala nasprotovati razširitvi atlantskega pakta na Turčijo.

V Grčiji je prišlo te dni do resne notranje krize, ki ji je iskati vzroka prav v teh manevrih ZDA. Vrhovni vojaški poveljnik gen. Papagos je odstopil od svoje funkcije verjetno je bil k temu prisiljen od vlade, ker je nameraval uvesti vojaško diktaturo. V Atenah je bilo proglašeno obsedno stanje.

Poveljnik glavnega štaba ameriških suhozemnih čet. L. Collins je na svojem potovanju po Evropi obiskal Francijo, Nemčijo, Avstrijo, od koder pride prav danes tudi v Trst. Njegovo potovanje ima prav tako kot Eisenhoverjevo pred dobrim mesecem izrazit vojnohujskaški namen. Posebno pade v oči, da obiskuje prav one predele, v katerih naj bi po ameriških vojnih načrtih potekala nameravana bojna črta. Na svojem potovanju je ta predstavnik ameriških netilcev vojne izjavil, da ZDA nameravajo še v teku tega leta poslati v Nemčijo štirі nove ameriške divizije.

Spričo vseh teh agresivnih manevrov Združenih držav je jasno, zakaj ne more priti na konferenci štirih namestnikov v Parizu do končnega sporazuma Kljub ponovnim dokazom spravljivosti Sovjetske zveze so zahodni delegati ostali nepopustljivi pri svojih predlogih. Po vesteh s strani udeležencev konference se je izvedelo, da nameravajo zahodni trije delegatje poslati sovjetski vladi posebno noto, v kateri nameravajo postaviti ultimatum, da naj ZSSR sprejme zahodne predloge, če hoče, da bo prišlo do sestanka štirih

FAŠISTIČNA VLADA V BEOGRADU IZVAJA DIREKTIVE NETILCEV VOJNE

Nov val titovskih provokacij na mejah ljudskih demokracij

Odločne protestne note LR Bolgarije in LR Albanije - Provokatorski proces proti funkcionarju ČSR za zaprtimi vrati - 40 novih koncentracijskih taborišč

Po zagotovilu Združenih držav, da bodo dobavile Jugoslaviji velikanske količine orožja, se je Titova vojnohujskaška tolpa še z večjo vnemo lotila vojnih priprav ter povečala število provokacij na mejah ljudskih demokracij. Posebno v zadnjih dveh mesecih se je silovito povečalo število oomejnih incidentov proti Albaniji in Bolgariji, ki sta bili zaradi tega ponovno prisiljeni poslati protestne note titofašistični vladi.

Najbolj značilno za te zaklete sovražnike miru in socializma je dejstvo da so prav na dan prvega maja, ko je ves demokratični svet proslavljal praznik dela in miru, izvedli proti LR Bolgariji celo vrsto provokacij. Tako navaja prva bolgarska nota, da so tega dne Titovi graničarji na dveh mestih odprli ogenj proti dvema bolgarskima obmejnima karavlama. Na tretjem mestu pa sta jugoslovanska obmejna stražnika prekoračila mejo ter začela obstreljevati bolgarsko stražarnico.

Šele, ko so bolgarsi stražniki po brezuspešnih opominih odgovorili z ognjem, sta se jugoslovanska graničarja umaknila na svoje ozemlje, pri čemer je eden od njiju izgubil kapo. V drugi noti pa vlada v Sofiji protestira proti preletu dveh jugoslovanskih letal preko bolgarskega ozemlja in sicer v okrajih Custendil in Belogradčik. Noti zaključujeta, da so ti incidenti najboljši dokaz provokatorske in sovražne politike beograjske vlade napram LR Bolgariji.

Tudi albanska vlada je poslala v Beograd protestno noto, v kateri našteva osem provokatorskih preletov jugoslovanskih letal preko albanskega ozemlja v mesecu aprilu. Ta nova napadalna in banditska dejanja jugoslovanskih oboroženih sil, pravi nota, ponovno dokazujejo, da fašistična beograjska vlada nadaljuje svojo politiko provokacij in kršenja nedotakljivosti albanskega ozemlja.

Tudi na madžarski meji so v zadnjih dveh tednih napravili več provokacij. Da bi pa odvrnila pozornost od lastnih provokacij, si izmišljuje beograjska vlada neobstoječe prekrške s strani Madžarske in Romunije. V isti namen je Titova fašistične tolpa uprizorila v Beogradu provokatorski proces proti članu češkega poslaništva Jaroslavu Nemcu.

Namen tega procesa je jasna provokacija proti LR Češkoslovaški, katere ne more provocirati z obmejnimi incidenti, kot to dela s sosednimi ljudskimi republikami. Da je ta proces groba inscenacija, najbolje dokazuje dejstvo, da se na zahtevo vojaškega tožilca vrši večinoma za zaprtimi vrati.

Toda tudi v ostalih vojnih pripravah Titova vlada noče zaostajati. Poleg neštetih strateških železniških prog, ki so deloma že dokončane ali pa v gradnji, bodo letos pričeli graditi 100 km. dolgo železnico od dalmatinskega pristanišča Zadra pa do Knina, s čemer bo Jadransko morje zvezano po novi progi z glavno železniško žilo Zagreb-Beograd.

Med vojne priprave pa spada kajpak tudi gradnja cele vrste novih koncentracijskih taborišč za nasprotnike fašističnega režima, ki postajajo iz dneva v dan odločnejši v borbi za mir in narodno neodvisnost. V zadnjih mesecih so postavili v raznih predelih Jugoslavije 40 novih taborišč, od katerih so nekatera rezervirana samo za oficirje in vojake jugoslovanske vojske. Večina teh taborišč, ki po svoji grozoti še daleko prekašajo nacistične lagerje, je že polna novih rodoljubov, ki so bili prijeti in brez obsodbe strpani v taborišče samo zato, ker so na ta ali oni način izrazili svoje simpatije za svetovne sile miru in svoj prezir proti vojnim hujskačem. Prav v zadnjih ednih se je silovito razvilo v Jugoslaviji gibanje za mir, ki je zelo aktivno ter je doslej nabralo že mnogo podpisov za berlinski poziv partizanov miru.

LAŽI IZ ZADREGE

Tržaški titofašisti so v vedno večjih škripcih kako bi se izvili iz nemogočega položaja, v katerega si zašli potem, ko so na povelje iz Beograda morali prekličati resolucijo, predlagano od federala Babiča in soglasno sprejeto na zasedanju takozvane «Ljudske fronte». V resnici se nam smilijo, posebno še, ker ti presneti «kominformisti» ne zamude nobene prilike, da jih ne bi spravljali še v večjo zadrego, ko že itak sami ne vedo, kako bi lagali, da bi jim še kdo verjel. Toda treba je vztrajati v borbi proti komunizmu, ker drugače Tito ne bo dobil od ameriških gospodarjev kanonov za «obrambo miru na Balkanu», tržaški podrepniki pa ne svoje plače.

Pa kaj sploh še treba titovcem drugih «argumentov», ko pa imajo «silovito orožje» — izjavo poslanca KPI Giancarla Pajette. Ta izjava služi titovcem že dolge mesece kot edino in splošno «zdravilo» za vse njihove politične grehe, ki so jih napravili proti tržaškim Slovencem. Ta izjava je ščit, s katerim bi radi prikrili barantanje med Titom in De Gasperijem za Trst in tržaške Slovence, ki je po izjavah Mateša in zadnjem članku Babiča postalo zopet zelo aktualno.

Kaj je torej «zagrešil» tovariš Pajetta, da ga titovci ne morejo pozabiti. Kaj je javno zahteval v rimskem parlamentu, morda barantanje ali celo takojšnjo priključitev Tržaškega ozemlja k Italiji? Nič od tega. Nasprotno, tov. Pajetta je v duhu spoštovanja mirovne pogodbe zahteval od De Gasperijeve vlade naj pristane na imenovanje guvernerja ter na ustanovitev Svobodnega tržaškega ozemlja z uveljavitvijo vseh določb statuta in mirovne pogodbe glede STO. Torej prav nič drugega ni zahteval, kar že četrto leto zahteva Sovjetska zveza in kar zahtevajo vsi resnični demokrati. Kajti zahteva je bila edino le ena, s katero se strinjajo vsi komunisti sveta, to je: Svobodno tržaško ozemlje je treba ustanoviti, ker tako določa mednarodna pogodba med 21 državami in ker edino tako bo mogoče preprečiti, da anglo - ameriški imperialisti uporabijo Trst kot svojo odskočno bazo za svoje napadalne načrte proti Sovjetski zvezi in ljudskim demokracijam.

In prav tu je jedro stvari. Titovci, o katerih nihče več ne dvomi, da so v službi ameriških netilcev vojne, česar tudi sami več ne zanikujejo, nočejo preprečiti prav to, da bi njihovi ameriški gospodarji odšli iz Trsta. Kajti po določbah atlantskega pakta pričakujejo od njih pomoči v primeru ljudske vstaje v Jugoslaviji. Prav tako pa so vezani, podpirati ameriške vojne načrte v zameno za «pomoč», ki jo dobiva Tito od Trumana.

Zato ni čudno, da se z vsem svojim fašističnim besom zaganjajo proti komunistom, ker zahtevajo imenovanje guvernerja, združitev obeh con, uveljavitev stalnega statuta in odhod vseh okupacijskih čet s Tržaškega ozemlja. Kajti dobro se zavedajo, da bi vsi njihovi in njihovih gospodarjev načrti padli v vodo in bi se utrdila demokracija na sicer majhnem, a silovito važnem predelu Evrope. In demokracija je fašistični diktaturi vedno nevarna, pa če vlada tudi samo v tako mali deželi, kot je naša.

Prav zato se ni treba nikdar čuditi, da titovci niso nastopili še nikdar proti De Gasperiju, Sforzi in italijanski vladi, ko so zahtevali Trst in cono A zase ali kadar so predlagali takozvano narodnostno razmejitev našega Ozemlja. Kajti tudi ta «rešitev» je za ameriške imperialiste sprejemljiva, ker jim je De Gasperi že vnaprej zagotovil da bodo lahko nadaljevali z okupacijo predela, priključenega Italiji. Zato ni čudno, da barantata rimska in beograjska vlada v prisrčnih medsebojnih odnošajih in da tržaški titovci nikdar ne očitajo demokristjanom, da hočejo imeti Trst in cono A.

Naloga titofašistov pri nas, v Jugoslaviji, v Italiji in posod drugod je edino le ena — borba proti komunizmu in demokraciji sploh, posebno pa še proti svetovnim silam miru. To nalogo so jim dali ameriški imperialisti in to nalogo kot zvesti hlapci tudi vestno izpolnjujejo. Zato ne zamude prilike, da ne bi napadli komunistov, pri čemer jim je dobrodošla vsaka laž in prevara, za katero skušajo skriti svoje podle mahinacije. In ena med njimi je prav sklicevanje na Pajetto in na podobna demagoška zavijanja resnice, ki je in ostane samo ena, to je, da se svetovno demokratično gibanje strnjeno bori proti svetovnemu imperializmu, njihovim fašističnim in drugim hlapcem, kakor tudi proti njihovim zločinskim vojnim načrtom. Kdor se danes bori proti silam miru in napredka, neposredno podpira zločinske vojne načrte ameriškega imperializma. Zato poč ni več nikogar, ki bi še verjel in sledil lažnim geslom udarne brigade ameriških netilcev vojne — titofašistom.

LR Kitajska in Tibet sklenila prijateljsko pogodbo

Medsebojni sporazum je preprečil angleškim in ameriškim imperialistom, da bi spremenili Tibet v svojo vojaško postojanko

Ta teden je bil sklenjen v Pekingu prijateljski sporazum med LR Kitajsko in delegati Dalaj Lame in Pančen Lame, t. j. zastopniki političnega in verskega poglavarja Tibeta. Nedvomno je ta dogodek velikega pomena ne le za kitajski in tibetanski narod, temveč za ves nadaljnji politični razvoj na Vzhodu. Z njim so ameriški in angleški imperialisti, ki so dolgo rovarili proti težnjam kitajskega in tibetanskega naroda, ki so dolga stoletja stremeli po osvoboditvi izpod tujega jarma in po združitvi, dobili močan udarec; kajti izgubili so še poslednji up in poslednjo možnost ustvaritve vojaških postojank.

Na podlagi posebnega sporazuma, ki je bil na prijateljski način sprejet in podpisan od obeh zainteresiranih strani in ki so ga pozdravili tako Maocetung, kakor tudi Dalaj Lama in Pančen Lama ter seveda vse kitajsko in tibetansko ljudstvo, bo kitajska osvobodilna vojska nadaljevala z osvoboditvijo prostranih tibetanskih pokrajin; tibetanska vojska pa bo postala sestavni del močne kitajske ljudske vojske. Tibet bo še nadalje ostal avtonomna pokrajina s svojo vlado, kateri bo načeloval Dalaj Lama; Pančen Lama pa bo še nadalje načeloval tamkajšnjim samostanom kot vrhovni verski poglavar v deželi.

Kitajsko in tibetansko ljudstvo z velikim veseljem pozdravlja doseženi sporazum zavedajoč se, da bo le tako mogoče uspešno voditi svojo tisočletno kulturo in svojo zdravo politiko v splošno korist obeh narodov brez vmešavanja in brez provokacij tujih imperialistov in njim vdinjanih domačih reakcionarjev.

Gen. Koerner izvoljen za predsednika

DUNAJ — V ožjih volitvah za predsednika republike je zmagal socialistični kandidat general Koerner Teodor. Ceprav je imel njegov nasprotnik demokristjan Gleissner v prejšnjih volitvah mnogo več glasov od kandidata socialdemokratov, je slednjemu uspelo s pomočjo glasov komunistov zbrati skupno 2,172,806 glasov proti 2, 004.290 volivcem, ki so hoteli imeti klerikalca Gleissnerja za predsednika. Zaradi velikega uspeha, ki je silovito presenetil avstrijske klerikalce, vlada med Koernerjevimi pristaši veliko navdušenje. Na Dunaju so uprizorili veliko manifestacijo.

CAPETOWN — Demokratično meščanstvo glavnega mesta Južnoafriške unije je uprizorilo v ponedeljek velikanske demonstracije proti osnutku zakona, s katerim hoče vlada omejiti volilno pravico črncem in židom. Manifestacije se je udeležilo 50 tisoč ljudi med njimi zelo veliko število bivših bojevnikov iz druge svetovne vojne.

V coni B je tako kot za časa Mussolinijevega škvadrizma

PRETEPAŠKE FAŠISTIČNE TOLPE strahujejo nesrečno ljudstvo

Že večkrat smo pisali o pretepaških fašističnih škvadrah, ki divjajo nad mirnim civilnim prebivalstvom v coni B po zloglasnem vzrocu proslulega Mussolinijevega škvadrizma. Te škvadre se zlasti «odlikujejo» ob priliki rtaznih prireditev. Posebno so se «odlikovale» zlasti ob lanski volilni farsi. Toda tudi letos so aktivne in to ne le v obalnih mestih, temveč tudi na slovenskem podeželju.

V Smarjah pri Kopru načeluje taki zločinski bandi neki Germanis Avgust, kateremu pa vneto pomagaju kolovodje Josip Stemberg in Kocjančič Franc. Ta pretepaška banda, ki šteje okrog 15 članov je v zadnjih mesecih pretepla nad 30 oseb. Med pretepenimi je tudi neki Hrvatin Franc, ki je moral zaradi težjih poškodb iskati zdravniško pomoč, kar ga je stalo nad 10 tisoč din. Povrh tega pa je moral plačati še dva tisoč din globe, ker je ob neki priliki izjavil, da se danes godi v coni B prav tako kot za časa italijanskega fašizma.

Pretepaška banda v Košta boni šteje okrog osem oseb; načeluje pa ji bivši dučejev škvadrist Dell'Oste, ki je obenem tudi «vodja» takoimenovane zadruge v Koštaboni, katera gre, kot vse ostale titovske «zadruge», vedno bolj rakovo pot.

Da gredo titovske «zadruge» po rakovi poti, nam potrjuje tudi dejstvo, da cena osnovnim življenjskim potrebščinam ter sadju in zelenjavi vedno bolj narašča ter da vse to čestokrat primanjkuje na trgu. Gospodinje morajo potrpežljivo čakati v vrstah pred prodajalnicami zato, da dobijo nekaj radiča ali domačega sadja, dasi je bila Istra že od nekoč znana pridelovalka omenjenih pridelkov, katere je tudi v veliki meri izvažala.

Pretekli teden je zmanjkal na trgu celo krompir, da o mesu in o ribah sploh ne govorimo.

Istrski kmetje povprašujejo po modri galici, toda zaman; kajti te ni mogoče dobiti. Pretekli teden jo je imela nekaj v prodaji neka trgovina v Kopru. Čim se je o tem raznesla vest, se je zbralo pred njo nad 600 kmetov, od katerih pa so seveda skoraj vsi morali oditi prez nje domov, potem ko so več ur potrpežljivo čakali v vrsti, upajoč, da jo dobijo.

Manevri ameriške vojske na Siciliji

AUGUSTA — V tukajšnjem pristanišču se je zasidrala ameriška letalonosilka ter 16 drugih bojnih ladij. Ameriški mornarski strelci so tudi to pot v skupnem številu okrog 1.500 izvedli izkrcevalni manever ter so prišli v polni bojni opremi v predmestja. De Gasperijeva vlada ni ukrenila ničesar proti tej očividni provokaciji.

V GORIŠKI DELO POKRAJINI

UREDNIŠTVO IN UPRAVA GORIŠKE IZDAJE «DELA» GORICA, ULICA XXIV. MAGGIO ŠTEV. 18, PRVO NADSTROPJE, TELEFONSKA ŠTEV. 666.

VOLILNI PROGRAM POSOŠKE DEMOKRATIČNE ENOTNOSTI

Za mir, delo in svobodo za spoštovanje naših pravic

VOLIVCI GORIŠKE POKRAJINE

10. junija boste pozvani, da izvolite nov Pokrajinski svet. Po tolikih letih fašističnega gospostva in slabega upravljanja uprav, v katerih načeljujejo demokristjani, boste izvolili ljudi, ki bodo morali iz Pokrajinskega sveta napraviti tak demokratični organ, kot ga predvideva ustava republike in ki bo moral razširiti svojo delavnost na vse sektorje javnega življenja v pokrajini.

Visoke kulturne tradicije naše pokrajine, kjer so se ljudje raznih narodnosti in prepričanj vedno trudili za njen kulturni razvoj, se morajo še bolj razviti v popolnem spoštovanju vseh narodnostnih pravic vseh državljanov, tako, kot določa ustava italijanske republike.

Toda to voljo po konstruktivnem življenju in miru moti in ovira politika vladnih strank, ki so priklenile Italijo v težke vojne obveze in v atlantski pakt, ki so ga ustvarili ameriški imperialisti. Prav tako jo ovirajo politično-vojaški odnosi z beograjsko vlado.

Posoška demokratična enotnost si osvaja vsako pobudo, ki bi pripomogla k odtegnitvi Italije od vojnih obveznosti in ki bi ugodila zahtevam delovnih in produktivnih slojev, ter daje svoj brezpogojni pristanek plebiscitu za sklenitev mirovnega pakta med petimi velesilami.

Na Goriškem in v Tržiču imamo najvišji odstotek brezposelnih v državi in sorazmerno mnogo siromašnega prebivalstva. Zato se Posoška demokratična enotnost obvezuje, da se bo odločno borila za dejansko priznanje pokrajine kot pasivnega kraja, za uvedbo mirnodobske proizvodnje v tržiških ladjedelnicah, za zaposlitev številnih vajencev, za razvoj proizvodnje v oljarni in v tovarni Solvay v Tržiču, za izboljšanje delovnih pogojev v predilnicah v Gorici in Ronkah, v tovarni SAFOG v Gorici, v tovarni Montiglio v Marianu in v ostalih podjetjih v cilju, da se delavcem in delavkam zagotovijo pogoji dostojnega življenja in dela.

Posoška demokratična enotnost se obvezuje, da se bo borila za mobilizacijo raznih pobud za dosego državne podpore za izvedbo del na Krminsko-gradiščanskem polju, za bonificiranje polja ob Idriji, ob Lisertu in na Prevaiu, s čemer se bo zagotovil razvoj poljedelske proizvodnje in zaposlitev brezposelnih. Prav tako se obvezuje, da bo z vsemi silami pospeševala obnovo in popravilo pokrajinskih in medobčinskih cest, razvoj prometa in turizma, razvoj proizvodnje domače obrti in pogozdovanje neproduktivnih predelov v pokrajini.

Z ozirom na dejstvo, da ima prav naša pokrajina žalostno prvenstvo z najvišjim odstotkom tuberkuloznih v državi, se Posoška demokratična enotnost obvezuje, da bo odločno zahtevala razvoj protituberkuloznih konzorcijev, izboljšanje bolniških zavodov, vštevši goriško umobolnico in pokrajinski zavod za gluhoneme. V sporazumu z drugimi občinskimi upravami bo zahtevala obvezno uvedbo preventivnih antituberkuloznih pregledov ter odgovarjajočo zdravniško — oskrbo sporazumno s pokrajinskimi in občinskimi zdravniki. Prav tako se bo odločno zavzela za izboljšanje zdravniške oskrbe in pomoči v ustanovi za pomoč materam in otrokom (ONMI).

Posoška demokratična enotnost se bo zavzela za ustanovitev ali izpopolnitev raznih šol, vzgojnih ustanov in večernih tečajev ter bo za njih vzdrževanje zahtevala podporo od države.

Prav tako se obvezuje, da bo uredila organik osebja, zaposlenega pri pokrajinski upravi, in s tem popravila krivice, ki so jih povzročile prejšnje uprave. Se posebno pa se obvezuje, da bo uredila odnose začasno nameščenega osebja.

Program Posoške demokratične enotnosti, brez ozira na razne volilne predsodke, ne odgovarja zasebnim interesom posameznih skupnn ali razredov, temveč odgovarja koristim skupnosti in gospodarstvu naše pokrajine na splošno.

Program, ki vam ga predstavljamo, je program miru, svobode in dela, program dejanskega sodelovanja med državljani raznih narodnosti ter ima pred seboj cilj, da zajamči socialni napredek naše pokrajine in boljšo bodočnost države in vseh državljanov.

POSOSKA DEMOKRATICNA ENOTNOST

Kandidati Posoške demokratične enotnosti petih volilnih okrožij mesta Gorice ter volilnih okrožij Foljan - Redipulje - Doberdob, Ronke, Gradiška-Sovodnje, Kopriva-Steverjan in Krmin-Dolenje se še posebno obvezujejo, da se bodo vztrajno borili, poleg postavk splošnega pokrajinskega volilnega programa tudi za ostala vprašanja krajevnega značaja, predvsem pa (navajamo le najvažnejše točke):

— **za široko občinsko avtonomijo vseh občin;**
— **za uvedbo dvojezičnosti v uradnem poslovanju, bodisi ustmenem ali pismenem, povsod, kjer je to potrebno;**
— **za zagotovitev stalnosti slovenskih šol in stalno namestitev slovenskih učiteljev in profesorjev na istih šolah;**
— **za dodeditev posebnih fondov, ki so potrebni za dostojno ureditev slovenskih šol in za zgraditev šolskih poslopij ali otroških vrtec tam, kjer so ti potrebni, bodisi v mestu, kakor tudi na podeželju;**
— **za priznanje polnopravne pravice Slovencem kot nameščencev v občinskih, pokrajinskih in državnih ustanovah;**
— **ter za to, da bo Slovencem omogočeno nemoteno razvijati lastno kulturo ter vzdrževati lastne kulturne ustanove.**

SLOVENCI IN ITALIJANI GORIŠKE POKRAJINE!

Kandidati Posoške demokratične enotnosti so zanesljiv porok uspešne borbe za dosego vseh pravic bodisi na nacionalnem, kulturnem, gospodarskem ali socialnem polju. Zato volite zanje!

Goriški Slovenci siedite vzgledu Tržaških Slovencev, ki so pred dvema letoma plebiscitarno volili za kandidate Komunistične partije in Slovansko-italijanske antifašistične unije.

Slovenska vas TREBCE je dala za kandidate KP 449 glasov, za titofašistično fronto 59, za Slovensko narodno listo (belčke) pa 36 glasov; GROPADA, t. j. vas, ki se nahaja tik ob meji Jugoslavije je dala 209 glasov za KP, 93 za fronto in 20 za SDZ; PROSEK, ki ga smatrajo titovci za svojo «trdnjavo» in kjer so doma razni titovski «voditelji» je dal 252 glasov za KP, 159 za titovce in 72 za SDZ; KONTOVEL (domovina titofašista Stoke) 350 glasov za KP, 87 za titovsko fronto, 30 za SDZ; SV. KRIŽ pri Trstu je dal za KP 576 glasov, za titovce 84, za SDZ 100 (malo uspeha je imel odv. Stiligoj s svojim volilnim govorom v Križu!)

Tak spomenik so postavili zavedni Steverjanci v spomin številnim vaščanom, ki so žrtvovali svoja življenja v osvobodilni borbi ali v taboriščih smrti. za boljšo bodočnost svojega naroda. Voditelji titovske Fronte, kakor tudi voditelji SDZ na Goriškem danes pljujejo na prelito kri in na žrtve koncentracijskih taborišč. Steverjanci, ko vas je klicala domovina v borbo za osvoboditev, ste se množično odzvali njenemu pozivu. V borbi ste vztrajali do zmage nad fašizmom. Tudi danes dokažite, da ste ostali zvesti svetlim idealom, za katere ste se nekoč borili. Ne dopustite nikomur, da bi oskrunil vaše žrtve! Na volitvah volite za tiste kandidate, ki so ostali zvesti načelom osvobodilne borbe ter bratstva in miru med narodi! Volite za posamezne poštene kandidate, ne pa za stranke, ki so prodane vojnim hujskačem in sovražnikom delavskega razreda.

ŠTUDIJSKA SNOV ZA CELICE V ZVEZI Z VOLITVAMI

Problemi predvolilne propagande in agitacije

Stranke in politične skupine Trsta pripravljajo svoje bitke za bodočo volilno kampanjo. Govori se že o blokih, programih in oblikah borbe za pridobivanje volivcev Kmalu bo torej začela bitka, v kateri bodo predstavljali čudeži, sleparije in prevare osnovo nasprotnikove propagande, to je propagande takozvanih «italijanskih» strank, «indipendentistov», titovcev in drugih slovenskih nacionalističnih skupin.

Zaradi tega se moramo pripraviti, da bo pravilna splošna zasnova, ki jo dajejo temu problemu naša Partija in demokratične sile, postala tudi uspešna s konkretno, preprosto in jasno propagando, ki bo vsem razumljiva. Naloge propagande izvirajo iz našega programa, ki vsebuje težnje, pravice in potrebe prebivalstva in temelji predvsem na miru, svobodi in blagostanju.

Propaganda je bila in je tudi danes uspešno sredstvo, ki se ga poslužujejo politične stranke za pridobitev javnega mnenja. Obstajata pa dva načina propagande: propaganda reakcionarnih in protiljudskih sil, ki stremi predvsem za tem, da slepi javno mnenje, potvarja resnico, razvija in širi sovraštvo med ljudstvom ter ustvarja zmešnjavo. Zaradi tega se slednja opira na zahrbtnost in prevaro, kot smo lahko tudi opazili pri volilni kampanji v Italiji. Cilj naše propagande pa je, da prepričamo in poučimo ter da s konstruktivno kritiko pobijamo vse nasprotnikove laži in damo javnemu mnenju za vse probleme pravilno usmeritev. Zaradi tega hočemo dati naši propagandi vedno boljšo vsebino in to z utrjevanjem njene ideološko-kulturne vsebine.

Nasprotniki se predstavljajo na volilnem pozorišču z ogromnimi razpoložljivimi sredstvi. Razen tega, da razpolagajo z glavnimi sredstvi propagande, kot so radio, kino, desetine publikacij, razne ustanove, se poslužujejo celo cerkve, za seboj pa imajo blagajne dveh obmejnih držav, industrijcev in drugih izkoriščevalcev, kakor tudi blagajno kake druge države, ki jo v Trstu podpirajo «priležnice» raznih kategorij. Nasprotniki se bodo poslužili prav vseh sredstev, da bi zaprli oči volivcem. Potvarjanje resnice v protikomunistični, protidemokratični in protiljudski vlogi, to bo pač skupna točka, pri kateri se bodo ponovno združili vsi naši nasprotniki, čeprav pripadajo različnim nacionalističnim skupniam.

Vse te skupine bomo mi pobijali s tolmačenjem resnice. Ton naše propagande mora biti miren in veder, kot pač ljudi, ki so gotovi svojih argumentov in imajo primerno besedo za može in žene vsakega sloja, prepričanja in vsake kategorije.

Zaradi tega je docela razumljiva potreba dobre priprave in vzgoje naših propagandistov, kar pa bomo lahko dosegli edino le, če bomo znali dati propagandi in organom, ki jo vodijo dobro organizacijsko strukturo. Poživeti in ustaliti je treba sekcijske komisije agitpropa in odgovorne v celicah ter postaviti, kjer še ne obstajajo, sekcijske centre za širjenje tiska ter odgovorne v celicah.

Imamo pa možnost, da razen teh tovarišev, najdemo še druge ki kažejo dobro voljo do tega dela. Združeni bodo ti tovariši tvorili skupine propagandistov za sekcijo ali določen teren. Ko bomo povzeli ta korak, bomo lahko prešli na vzgojo in takojšnje informiranje teh tovarišev in sicer potom rednih tečajev in priložnostnih sestankov vzgojno - informativnega značaja, kjer bomo obrazložili namen, značaj in oblike naše propagande. Že sedaj pa moramo določiti, da bo dobro delovanje teh organov možno le, če bodo tovariši, ki so jim poverjene te naloge, razumeli potrebo povezave, ki jo morajo imeti z ljudskimi množicami in meščani vseh slojev, ker bodo le tako lahko spoznali njihove želje, težnje in probleme. Iz tega poznavanja bodo tudi črpali svoje naloge. Na ta način bomo odpravili splošne in abstraktne oblike propagande, ki nas v praksi lahko privedejo do pobijanja postranskih in morda tudi neobstoječih argumentov ali dejstev, in tako bomo dejansko uporabili tiste oblike propagande, ki se opirajo na poznane in predvsem konkretne probleme. Le na ta način bodo naši propagandisti na višku svojih nalog tudi kot obveščevalci na podlagi poznavanja misli javnega mnenja glede določenih načinov naše in nasprotnikove propagande. S tem bodo istočasno prispevali k izboljšanju vsebine našega propagandističnega delovanja.

Propagandist mora biti ob vsaki priliki in v vsaki okoliščini gotov samega sebe, predvsem mora biti sam prepričan o argumentih ki jih razlaga, treba je, da se zna takoj usmeriti ter da pozna tudi položaje.

Po prilagoditvi tega značaja naši propagandi ter propagandistu navedene sposobnosti, se moramo usmeriti na izbiro najbolj uspešnih sredstev in metod, da dosežemo zastavljeni si cilj. Naše proizvodno delo pisanega materiala lahko izboljšamo in ga moramo tudi v resnici izboljšati. Ne gre pri tem samo za velike lepake, marveč predvsem za podrobni in diferencirani material za razne kategorije in sloje meščanov, ki ga je treba širiti ob vsaki priliki in v najrazličnejših oblikah. V tem je vključen tudi stenčas, sestavljen na podlagi solidnih in konkretnih argumentov in podkrepljen s številkami in podatki, ki naj razkrinkujejo naše sovražnike. Stenčase je treba izobesiti kjer koli na prostem. Iste usmeritve se moramo držati pri sestavljanju in izdajanju krajevnih listov manjšega obsega, to je občinskih, sekcijskih, tovarniških, za delavnice, vasi itd.

Pri tem delu pa je važno in odločilno, da ni še dovolj, ako se novice samo napišejo, marveč, da jih je treba tudi širiti. Širjenje pa zahteva tudi vrsto pobud, dobre volje in zmožnosti Skrbeti moramo torej, kako bomo upoznali ljudi z objavljenimi novicami. Prav v tej določeni točki se postavlja pred nas tudi vprašanje širjenja tiska in ustvaritve mreže dopnikov, kar je še posebno važ prav v volilnem razdob Drugo sredstvo naše propag de, ki smo ga doslej zanema li pa je razstava, bodisi več ga ali manjšega obsega, ki mora biti dokumentirana z sli, napisi, slikami itd. Razs vo lahko organiziramo v kr ku, na prostem, na vasi, kak tudi potujočo iz enega kraja orugi.

V splošnem, toda še pose no z vidika vzgoje množ moramo posvečati večjo paž razvoju kulture in kulturn prireditvam. Na polju ustme propagande, si moramo pos viti kot glavno nalogo razv in povečanje števila manj sestankov, debat in osebne prepričevalnega dela. Ne sm mo biti častihlepni, da bo govorili edino le velikim m žicam. Podrobna in kapilar propaganda predstavlja eno med najbolj uspešnih oblik šega delovanja. Po drugi str pa za tako obliko propagan lahko mobiliziramo vse to roše tudi, če niso «govorni Osvojiti si morajo edino le gumente in morajo biti v nju, da jih znajo ob vsaki liki in v vsakem kraju tudi bro podpreti.

Vsem tovarišem mora biti sno, da je treba voditi pro gando z razumom in vztraj stjo, brez vsake otroške zije, da bomo takoj prepri vse ljudi. V propagandi bodi kratki in preprosti, ker vsi ne razumejo težkih stvari. N trditve in izvajanja mora vedno dokumentirati ter jih noviti, dokler ne bodo raz ljive. Trenutek in položaj htevata ne samo preučitve zasnovanja problema v sp nem, marveč takojšen pre na akcijo. Začeti s konkr nim delovanjem na podlagi smernic pomeni, da se bomo ta način izognili vsakemu nenadenju, istočasno pa pos ni, da se v resnici pripravi mo na bodočo volilno borb

Imamo ogromne možnosti speha, ki ga bomo lahko d gli z dobrim delovanjem. di če razpolagajo sovražniki mnogo večjimi sredstvi, kot dejansko naša.

ANGEL BLAZINA

INTERVJU NAŠEGA DOPISNIKA S TOVARIŠEM TOROŠEM IZ KRMINA

Občinska uprava mora ustanoviti novo šolo v Medani

Odločno se mora zavzeti za pravično in nepristransko obdavčenje občanov, za izvedbo bonificiranja krminsko-gradiščanskega polja ter za regulacijo reke Idrije

Naš dopisnik je te dni obiskal tov. Franceta Toroša, uglednega posestnika in znanega slovenskega poštenjaka iz Krmina, ki kandidira na naši listi, t. j. na listi «Občinske demokratične enotnosti» za občinske volitve v Krminu in na listi «Posoške demokratične enotnosti» za pokrajinske volitve v volilnem okrožju Krmin - Dolenje. Ob tej priliki je tov. Toroš odgovoril dopisniku na naslednja vprašanja tako-le:

VP. — «Po zadnji razmejitvi je ostalo nekaj predelov Brd, ki so obljudena po slovenskih prebivalcih tostran državne meje. Nekaj jih je bilo nedavno tega tudi uradno priključenih k vaši občini v Krminu. Kot sem slišal, hodijo slovenski otroci iz Medane, Plešivega in iz drugih zaselkov v šolo v nad uro hoda oddaljeni Krmin. Ali bi ne bilo primerneje, da bi občinska uprava preskrbela za te otroke novo šolo v okolici Medane?»

ODG. — *Da, res so Medana in druge vasi zelo oddaljene od Krmina. Kljub temu pa morajo tamkajšnji otroci prehoditi dnevno nad pol drugo uro poti predno pridejo do šole. Jasno je, da ob slabem vremenu sploh ne pridejo v šolo in da zaradi tega trpi šolski pouk. Zato bo morala nova občinska uprava takoj po izvolitvi rešiti to vprašanje. Po mojem mnenju bo treba takoj urediti začasno učilnico nekje v bližini Medane. Ta učilnica naj bi obstojala do postavitve nove in moderno opremljene šole, za katero se bo prav tako morala brezpogojno zavzeti nova občinska uprava.*

VP. — Večkrat čitamo v našem časopisju o velikih krivicah, ki se godijo krminskim občanom zaradi nesorazmernega obdavčenja, ki ga je uvedla dosedanja demokrščanska uprava, ki je bila imenova od bivše ZVU. Ali je res, da se godijo v vaši občini tako velike krivice predvsem delavcem, obrtnikom in malim posestnikom?

ODG. — *Da, res je to. In prav za to, ker je res, se i delavci, i obrtniki kakor tudi mali posestniki z vsemi silami upirajo ukrepom tukajšnje demokrščanske občinske uprave, ki ni nikoli tolmačila potreb in želja večine občanov, temveč le koristi velikih magnatov, bodisi veleposestnikov, kakor tudi industrijcev. Bogataši plačujejo le malo davkov, mnogo manj, kot pa bi jih morali plačevati, ako bi stanovali v kaki drugi občini. Veleposestnik Weiss, ki ima na svojem posestvu ošem kolonov plača manj davkov nego njegovi koloni. Prav tako plača bogat industrijec, ki ima apnenico blizu Krmina zelo malo davkov zato, ker ima stalno bivališče v neki drugi občini. Njegov vzgled poskušajo posnemati tudi drugi magnatje, ki «grozijo» da se bodo izselili iz kraja, ako bi jim občinska uprava povečala davke. Seveda se kaj takega ne sme zgoditi in za zadevo bi se morale zavzeti vse občine v pokrajini.*

Obdavčiti je treba vsakogar na podlagi njegove produktivne zmogljivosti. Zato stojijo pred novo občinsko upravo nelahke naloge.

Med drugim bo treba uvesti pravično obdavčenje vina. Tako se do sedaj dogaja, da nekateri veliki proizvajalci vina plačujejo mnogo manj davkov nego koloni, ki ga pridelajo le malo. S pravilnim obdavčenjem vina bi občina lahko dobila nekaj milijonov lir na leto.

VP. — Slišal sem, da krožijo med občani govorice, po katerih bi bilo sklepati, da nekaj ni v redu z občinskimi obračuni.

ODG. — *Nova uprava bo morala skrbno pregledati vse obračune ter z njimi seznaniti vse občane. To bo najlažje storila s tem, da bo od časa do časa sklicala sestanke volivcev.*

VP. — Ali bi bonificiranje Krminsko-gradiščanskega polja prineslo občini velike koristi?

ODG. — *Prav gotovo. Tudi bonificiranje Prevala, regulacija Idrije (Judrio), ki skoraj vsako leto poplavi okoliška polja in travnike ter povzroči ogromno škode, bi v znatni meri pripomoglo k izboljšanju razmer v občini. Zato bo morala nova občinska uprava napeti vse sile za to, da se čimprej začnejo napovedana dela.*

Z deli za melioracijo in bonificiranje polja ter za regulacijo reke Idrije bi se v znatni meri zmanjšalo brezposelnost, ki je zlasti občutna v naši občini; pri teh delih bi lahko dobilo za daljšega časa zaposlitev na stotine delavcev. Tako bi ta dela nudila občini na splošno dvoje koristi. Na bonificiranih poljih pa bi potem lahko uvedli moderni sistem obdelovanja s traktorji.

Ker sem že omenil traktorje, moram pripomniti še to, da bi bilo zelo potrebno, da bi v občini malo resneje mislili na vprašanje traktorske postaje ali zadruge. Taka zadruga v naši občini sicer obstoja, toda nad njo imajo monopol le nekateri magnatje, medtem, ko večina malih kmetov in polovinarjev ali kolonov še vedno obdeluje svoja polja na že zastarel in trudapolni način. Nova občinska uprava bo torej morala polagati mnogo pažnje prav na ta vprašanja, kajti le z modernizacijo poljedelstva bo mogoče dvigniti gospodarsko raven naših poljedelcev in se tem splošno raven gospodarstva naše občine.

* * *

Tako je naš kandidat v tem kratkem, a jedrnatem razgovoru z našim dopisnikom skoroda v celoti zavzel program s katerim se predstavlja na občinske volitve «Demokratična občinska enotnost» v Krminu.

Slovenski volivci Krminske občine ste lahko zadovoljni, da imate takega zastopnika na kandidatni listi. Toda to še ni dovolj. Zanj morate tudi voliti in ga izvoliti v občinski svet. Le tako boste imeli v občinskem svetu svojega predstavnika, ki bo prav gotovo na vseh poljih zagovarjal in branil vaše in obenem naše pravice, bodisi na nacionalnem, kakor tudi na gospodarskem polju.

O VOLILNEM PROGRAMU ZA SOVODNJE

Za obrambo nacionalnih pravic in za dvig gospodarstva v občini

Tudi občina v Sovodnjah je bila istočasno z občino v Steverjanu pred nedavnim ponovno vzpostavljena. Staro sovodenjsko občino je razpustila fašistična vlada dne 24. novembra 1927, njeno območje je pa priključila veliki občini v Mirnu, ki sedaj pripada k Jugoslaviji. Od zadnje povojne razmejitve pa do ponovne vzpostavitve občine, so bile Sovodnje in okoliške vasi priključene Zagraju; v Sovodnjah je bila le nekaka ekspozitura občinske uprave. Danes spadajo pod občino v Sovodnjah naslednje vasi ali zaselki: Sovodnje, Rupa, Peč, Rubije, Gabrije Zgornje in Spodnje, ter Vrh Sv. Mihaela, Gornji in Spodnji Cotiči, ki so nekoč pripadali k občini v Opatjem selu na Krasu.

Še dober teden naš loči od dneva, ko si bodo tudi sovodenjski občani izbrali novo občinsko upravo. Po dolgih, skoraj 30 letih bodo, kot občani ostalih občin, spet svobodno in s tajnim glasovanjem zaupali usodo občine v roke ljudem, ki so se predstavili na kandidatnih listah. S tem se bodo enkrat za vselej otresli dolgoletnega gospodovanja raznih podestatov in komisarjev, ki so bili imenovani od višjih državnih organov in ki jim v resnici ni bilo niti malo na tem, da bi ščitili pravice občanov, predvsem pravice Slovencev. Ti ljudje so gledali predvsem na to, da ostanejo zvesti služabniki tiste gospode, ki jih je postavila na vidna in častna mesta. Sicer pa od njih ni bilo mogoče pričakovati ničesar, kajti prave ljudske interese, interese delavcev in kmetov, morejo uspešno ščititi in zagovarjati edino le kmetje in delavci oz. njih predstavniki. Zato je «Občinska demokratična enotnost» zbrala na svoji listi ljudi, ki bodo kos velikim in težkim nalogam bodoče občinske uprave. Zbrala je ljudi, ki se bodo pogumno lotili reševanja nalog, ki si jih je zadala v svojem volilnem programu.

V tem volilnem programu spada na prvo mesto obramba in zaščita nacionalnih pravic Slovencev. Občinska demokratična enotnost se obvezuje, da bo storila vse, da se popolnoma odpravi vsaka diskriminacija na nacionalnem polju.

Prav tako se obvezuje, da bo storila vse, kar je potrebno za dosego spoštovanja ustave italijanske republike, ki zagotavlja vsem manjšinam, ki živijo v državi, vse nacionalne, kulturne in gospodarske pravice polnopravnih državljanov. Zato se bo «Občinska demokratična enotnost» borila za čimprejšnjo uvedbo slovenščine v občinskih uradih, za vrnitev starih slovenskih imen slovenskim krajem in vasem. Skratka se bo «Občinska demokratična enotnost» borila za to, da se za vselej odpravijo ostanki fašističnega uradovanja.

Nedvomno je za vprašanjem zaščite nacionalnih pravic najvažnejšega pomena gospodarsko vprašanje občine. Zato se «Občinska demokratična enotnost» obvezuje, da bo odpravila krivično odmero davkov, ki danes tlači predvsem siromašne delavce in kmete, medtem ko uživajo imovitejši sloji pravcate privilegije tudi v tem pogledu. V svrho pravične odmere davkov bo ustanovila občinske davčne svete, ki bodo točno ugotovili dohodke vseh občanov. Ustanovitev takih davčnih svetov, ki bodo delali res nepristransko, bo z ene strani zaščitila siromašne občane pred krivičnim obdavčenjem, z druge strani pa bo s pravičnim obdavčenjem imovitejših občanov v znatni meri koristila gospodarstvu občine na splošno.

Za sovodenjsko občino predstavlja poljedeljstvo poglaviten vir dohodkov. Zato bo «Občinska demokratična enotnost» posvetila vse svoje sile, da doseže izboljšanje poljedeljstva. To bo storila zlasti s tem, da še bo zavzela za napeljavo vode iz Vipave za namakanje polja in travnikov. Tako bodo sovodenjska polja in travniki zaščiteni pred morebitno sušo.

V pretežno kmečkem naselju, zlasti pa v središču občine je nujno potrebna javna tehtnica. Zato je «Občinska demokratična enotnost» sklenila, da se zavzame za njeno zgraditev.

Že nekoč je obstojal v Sovodnjah otroški vrtec. Zato mora nova občinska uprava nemudoma poskrbeti za njegovo ponovno ustanovitev. Prav tako je nujno potreben odgovarjajoči poštni urad.

Zadnje čase nihče ne misli na resno oskrbovanje in popravljanje cest. Zato so te po nekod celo neuporabne. Nova občinska uprava bo morala predvsem podvzeti vse potrebno za takojšnje popravilo in asfaltiranje glavne ceste iz Štandreža do Sovodenj ter za ureditev cest, ki vodijo iz Sovodenj na Vrh, v Gabrije, Rupo in na Peč.

Vrh Sv. Mihaela je še vedno brez elektrike in brez vode. Dosedanje občinske uprave so se kaj malo zmenile za to vprašanje, toda nova občinska uprava ga mora brez vsakega nadaljnjega odlašanja ugodno rešiti. «Občinska demokratična enotnost» zagotavlja, da bo vse to storila v najkrajšem času.

Kot vidimo predstavlja «Občinska demokratična enotnost» vsestransko objektiven volilni program. ki je velikega pomena za nadaljnji razvoj sovodenjske občine, bodisi na nacionalnem, kulturnem, gospodarskem kakor tudi na socialnem polju. Da bo njen volilni program dejansko uresničen so nam porok njeni kandidati s tov. Tomšicem na čelu. Zato sovodenjski rojaki, oddajte na volitvah svoj glas za kandidate liste «Očinske demokratične enotnosti». S tem boste oddali glas za mir, za boljšo bodočnost vseh občanov brez ozira na strankarsko opredelitev ali nazore, za pravilno rešitev nacionalnih vprašanj in za utrditev bratstva med Italijani in Slovenci, kar je porok za dosego dokončne ureditve vseh perečih, bodisi nacionalnih, kulturnih, gospodarskih, socialnih in političnih vprašanj Slovencev na Goriškem. Z vašim glasom, ki ga boste oddali za kandidate «Občinske demokratične enotnosti» boste odkrito in odločno pobili vse klevete titovskih in belih provokatorjev, ki rovarijo proti vsemu, kar je naprednega

LAŽ IN GROŽNJE - SREDSTVI NACIONALISTOV

Titovci in belčki so spričo bližnjih pokrajinskih in občinskih volitev že izgubili živce, ker se pač zavedajo, da so s svojo demagoško in šovinistično politiko izgubili med goriškimi Slovenci velik del svojega nekdanjega vpliva. Zato se bojijo sodbe, ki jo bodo prihodnjo nedeljo izrekli slovenski volivci proti njihovi verolomni in protiljudski politiki. Zato so se v svoji protidemokratični histeriji zatekli k poslednjim sredstvom — k laži in grožnjam.

Tako so titovci pogreli staro laž o koroških Slovencih, češ da jih je «Sovjetska zveza prodala za nekaj desetin milijonov dolarjev nemškemu raznarodovanju in zatiranju». Ta nesramna laž je bila razkrinkana že pred dobrim letom, ko je sovjetski delegat Višinski z dokumenti dokazal, da se je Titova vlada tajno pogodila s predstavniki ZDA, Anglije in Francije za odstop Koroške še predno je prišlo do končnih pogajanj. Ko je Višinski še vedno vztrajal na tem, da Slovenska Koroška pripade Jugoslaviji, so mu zahodni delegati celo očitali, čemu vztraja, ko pa se ji je jugoslovanski predstavnik Kardelj že odpovedal. To je torej resnica, katere niti jugoslovanska vlada ni mogla zanikati ter je osramočena obmolknila. Tako so titofašisti prodali koroške Slovence, na isti način se v zadnjih dveh letih pogajajo z De Gasperijem, da bi prodali sto tisoč tržaških Slovencev. Zadnja izjava namestnika jugoslovanskega zunanjega ministra Mateša in pa članki titofašističnega kolovodje v Trstu Babiča jasno kažejo, da hočejo vsi titovci i v Beogradu i v Trstu prodati tržaške Slovence De Gasperijevi Italiji.

Prav isto narodno izdajalsko vlogo imajo titovski agenti na Goriškem, čeprav so vrgli parolo, češ da jih ne briga, kaj se dogaja v Jugoslaviji, in da vodijo na Goriškem «popolnoma neodvisno» politiko. Toda vsa njihova dejanja in pisanje v «Soči» in v «Primorskem dnevniku», ki ima tudi goriško rubriko, jasno dokazujejo, da se prav nič ne razlikujejo od svojih beograjskih gospodarjev, od katerih prejemajo svojo mastno mesečno plačo. Svojo «neodvisnost» od Beograda so pokazali le s tem, da niso nikdar niti poskušali intervenirati pri titovski vladi, da bi posredovala v Rimu za izboljšanje težkega položaja goriških Slovencev in za prenehanje narodnega zapostavljanja, čeprav dobivajo iz Jugoslavije poleg svoje plače tudi stalne politične direktive.

Tudi naši klerikalci se naravnost penijo od nervoze in strahu pred ljudskim obračunom. Najbolj se kajpak zaganjajo proti komunizmu, češ da je to «najmodernejši način potujčevanja». In to piše prav «Katoliški glas», ki je popolnoma pod vplivom največjega raznarodovalca goriških Slovencev nadškofa Margottija.

Ta klerikalni listič, ki ima vedno polne stolpce o komunističnem «terorju» in o zahodni «svobodi», je končno le prišel na dan s svojo pravo barvo farizeja. «Ne bojmo se — piše v pozivu na prvi strani — nikogar in ničesar! Volitve so popolnoma svobodne in tajne!» Toda kaj kmalu se ugrizne v svoj lažnivi jezik, ko na tretji strani začne odkrito groziti z besedami: «Zato ne more nihče glasovati zanje z mirno vestjo in brez velikega greha». To je torej toliko opevana «svoboda» klerikalcev, ki bi hoteli z verskim terorjem zavesti poštene Slovence, da bi jim oddali svoj glas. Toda ni še 15 let, ko so slovenski klerikalci v Sloveniji strašili s peklom vsem onim, ki bi volili liberalce ali brali njihove časopise, to je prav one liberalce, s katerimi se oni danes vežejo v tako zvano «narodno listo». To je morala farizejev, to je njihova resnicoljubnost in doslednost! In lahko si predstavljamo, da bodo še slabši, ko bodo dobili od ljudi v dobri veri svoje glasove.

Toda ne titofašistom ne klero-liberalcem ne bo uspelo prevarati goriških Slovencev s svojimi lažnimi gesli, s katerimi skušajo prikriti svoje protislovensko in protiljudsko bistvo. Ne ene besede nimajo njihovi programi o obrambi miru in mirnodobske proizvodnje, proti atlantskemu vojnemu paktu in vojnohujskaškim manevrom anglo-ameriških imperialistov ter njihovih hlapcev — Tita in De Gasperija. Prav to dejstvo najbolje dokazuje, da so i eni i drugi v njihovi službi in zaradi tega ne smejo nastopati proti zločinskim nameram svojih gospodarjev. Kje je torej vaša «skrb» za goriške Slovence, ki bi bili po znanih načrtih med prvimi žrtvami novega vojnega pokolja? Kdo je torej v službi tujca, če ne prav titofašisti in klero-liberalci s svojo «narodno listo, ki niso nastopili v obrambo prve in osnovne pravice Slovencev in vsakega človeka sploh? Kje je ostal, titovci, vaš «socializem» in, vi «katoliški» voditelji (Kristus bi vas nazval «pobeljene grobove»), kje je ljubezen do bližnjega, ko niti lastnih bratov nočete obvarovati pred najhujšim zlom na svetu — pred vojno?

Goriški Slovenci smo spregledali vašo laž in zahrbtnost. In na volitvah vam bomo dali zasluženi odgovor.

Uspela prireditev v Doberdobu

V nedeljo smo Doberdobčani doživeli prav lep kulturni dogodek. Bila je lepa kulturna prireditev, na kateri je gostovala openska dramska družina, ki je uprizorila Gogoljevega «Revizorja»; mladinski kvartet in pevski zbor iz Križa, pa sta zapela nekaj slovenskih narodnih pesmi.

Kljub temu, da so titovci napenjali vse svoje moči, da bi prireditev na kakršen koli način ovirali, in kljub njihovi agitaciji za telovadni nastop v Steverjanu, smo prav s posebnim veseljem ugotovili, da se je prireditve udeležilo poleg starejših domačinov tudi veliko število naše mladine.

Bilo je tudi takih, ki so na prireditev prišli bolj iz radovednosti kot iz zanimanja; ob koncu prireditve so prav ti izrazili željo, da bi bilo še mnogo takih prireditev. Kdo pa si ne bi želel veselih Križanov in pridnih Opencev, ki so z «Revizorjem» napravili velik korak naprej v kulturnem življenju.

Tov. Mira se je ob zaključku prireditve zahvalila Doberdobčanom za lepo udeležbo ter v svojem kratkem govoru prikazala dejanske potrebe doberdobske občine. Podala je jasno sliko dosedanje občinske uprave, ki v nobenem primeru ni delala v korist občanov. Z odločno borbo je treba odgovoriti na vso lažnivo propagando in akcije mastno plačanih titofašistov, ki pod krinko obrambe nacionalnih pravic skušajo varati naše ljudstvo in netijo nacionalno mržnjo med Slovenci in Italijani. Ravno tako moramo sneti krinko takoimenovanih «neodvisnih», ki pod tem imenom skrivajo svoje pravo lice zagrizenih nacionalistov.

Doberdobčani se zavedamo, da, če hočemo doseči demokr tično občino, ki bo branila terese delovnega ljudstva in odločno borila za dosego venskih nacionalnih prav mora biti podprta od italij skih demokratičnih množic.

Zato bomo Doberdobčani junija volili za mir in delo, socialne in nacionalne prav Slovencev na Goriškem.

«Kultura» titovskih pobalinov

Žalostno se je končala nede ska prireditev titovcev v St verjanu na katero so va mladino iz vse pokrajine. M drugimi so se te prireditve u ležili tudi nekateri titovski balini iz Doberdoba ter se našali s svojo titofašistič kulturo, ki jo skušajo izvaj med našim ljudstvom tako s bodno, kot jo lahko izvaj nad ubogim jugoslovansk ljudstvom. Pijani pobalini delali nered po vasi. Proti čeru so skušali napasti tudi Zvonka, ki je bil ta dan v Steverjanu. Proti temu odločno nastopili sami Stev janci in preprečili provokac titofašističnih pobalinov, ki se nato še bolj vinjeni in je zaradi neuspeha svoje «akcije pričeli pretepati med seboj.

Steverjanci so se zelo zg žali nad takim početjem titofašistov in si takih obiskov svoji vasi prav nič ne želij Da je to res nam je dovolj j sen dokaz, da so prav dom čini stopili v obramb

«KMEČKO-DELAVSKE ZADRUGE» V JUGOSLAVIJI

KMETJE ZAPUŠČAJO POLJEDELSTVO in iščejo zaslužka v tovarnah in rudnikih

V vodstvu zadrug so kulaki - Člani zadrug so postali koloni - Zapori so polni malih in srednjih kmetov - Kmetje odločno izstopajo iz «zadrug» - Kmet mora oddati več pridelka kot ga v resnici pridela - Ogromen letni primanjkljaj v «zadrugah»

Da bi imeli jasno sliko o «kmečko delavskih zadrugah» v Jugoslaviji, moramo narediti korak nazaj, t. j., iti moramo v čase njihove ustanovitve, še pod izidom resolucije IU, ki je bila za cilj opozoriti vodstvo KPJ in Tita, da je zapustilo sovjetski tabor in prešlo v lagor imperializma. Ko so se začele te zadruge ustanavljati, so bile čisto socialističnega znaka kakor «kolhozi» v Sovjetski zvezi. Ceravno v majhnem obsegu, so bile te zadruge v več primerih ustanovljene na iniciativo samih kmetov. V Vodicah pri Šibeniku je n. pr. bila zadruga ustanovljena že leta 1946. Zanimivo vredno je dejstvo, da je vse do takrat titofašistično vodstvo oviralo ustanavljanje zadrug in, ker tega niso mogli preprečiti odkrito, so odrekali zadrugam kakršno koli pomoč. Večkrat se je dogajalo, ko se je na sestankih Ljudske fronte postavljalo vprašanje delavsko-kmečkih zadrug, da je sledil splošen odgovor, češ čas za ustanavljanje delavsko-kmečkih zadrug ni še prišel.

Bilo je več primerov v letu 1945. takoj po končani vojni, ko se je pričelo z množičnim ustanavljanjem (kmetje sami od sebe) kmečkih zadrug v Liki, Kordunu, Baniji in Bosanski Krajini. Toda te zadruge so ostale za dolgo in so bile sistematično razpuščene z izgovorom, češ da niso «donosne», češ da ni še čas za zadruge, da bi ugleži in Američani slabo pogledali ustvarjanje socialističnega gospodarstva na podeželju in da bi zaradi tega prišlo lahko tudi bo oborožene interventcije v Jugoslaviji.

Jasno je torej, da je Tito vse to takrat izvajal svoje načrte proti socializaciji kmetijstva, zaporaval razredno borbo na podeželju borbo med revnim kmetom in kulakom.

V «socialistični» Jugoslaviji so kmetje še danes najbolj izkoriščani. Se danes pod najslabšimi pogoji obdelujejo zemljo kulaka in živijo v največji bedi in lakoti. Titova vlada, ki gradi «socializem», ne nudi revnemu jugoslovanskemu kmetu nikake olajšave in ga na najbolj surov način izkorišča. Kulaki so v Jugoslaviji postali ponovno gospodarji malih in srednjih kmetov.

Kmetje, čeprav z žalostnim srcem, toda z zaupanjem v tiste, ki so mislili, da so prava in zdrava vodilna sila, so pristali na odpravo zadrug z upanjem, da se bo v kratkem končalo izkoriščevalsko delo pod kulakom in bodo kolektivno delali kakor v «kolhozu», ki so ga s posebnim veseljem imenovali. Bili so primeri, da člani niso hoteli pristati na odpravo zadruge in so z velikim požrtvovanjem skušali, da bi sami obdržali zadrugo.

To je bil začetek za zadušitev kmečke borbe na podeželju, ki je pričela prav z ustanavljanjem teh zadrug. Tito in njegovi službeniki so z odpravo zadrug prišli na pomoč kulakom. V krajih, kjer kmetje niso hoteli razpustitve zadrug, so se sistematično vrinili kulaki, ki so potom partijske organizacije, ki je obstajala v zadrugi, prišli na vodilno mesto in so v kratkem času zadrugarji postali koloni ter obdelovali zemljo in izmadili bogastvo predsedniku zadruge - kulaku.

Zgodovinska resolucija Informacijskega urada je odločno obtožila osnovna protirevolucionarna dejstva ter podvrgla vodstvo KPJ kritiki. Kritika IU je imela širok odmev ne samo med člani Partije, temveč tudi med kmeti in ostalim ljudstvom na splošno. V tem času pa so Titovi agenti skušali na vse mogoče načine, da bi dokazali, da se socializem uvaja v kmetijstvu, toda na dokaze članov Partije po celicah in med ljudstvom so morali ta svoja dokazovanja opustiti in se zateči k zadnjemu sredstvu — teroriju ter prisiliti ljudstvo k molku in aretirali tovariše, ki so odobravali pravilno kritiko resolucije IU.

Da bi dokazali, da je njih politika napram kmetom «dovolj dobra», so Tito in njegova klika poskrbeli za čimprejšnje ustanavljanje «delavsko-kmečkih zadrug» in s tem vrgli pesek v oči članom Partije in ostalemu ljudstvu. V vodstvo zadrug pa so poskrbeli, da pridejo kulaki, ki so bili že prej, posebno pa v zadnjem času, v velikem številu sprejeti v titovsko «partijo». Tako je bilo v kratkem času ustanovljeno na stotine in tisoče kmetijskih zadrug, v katere pa kmetje niso hoteli vstopiti zaradi tega, ker so bile te zadruge izključno v rokah kulakov.

Revni in srednji kmetje, ki niso hoteli vstopiti v te zadruge so odkrito dejali: «Nočem vstopiti v zadrugo, ker nimam namena služiti kulaku!»

Tega se titovci niso nadejali. To je bil nepredviden slučaj, ki ga ni bilo tako zlahka rešiti. Se danes, po tolikem delu, titovci niso mogli rešiti tega problema, ki postaja iz dneva v dan večji. Da bi povlekli v zadruge male in srednje kmete so stavili v službo ves državni ustroj: milico, Udbo, določili so visoke davke, v poletnem času pa, ko imajo kmetje največ dela jih silijo na «prostovoljno» delo, prisiljeni so oddati velike količine žita, mesa in ostalega pridelka. Večkrat je predsednik ljudskega odbora na vasi ali v mestu pozval male in srednje kmete na razgovor ter jih skušal prepričati, naj bi vstopili v zadrugo. Ko je kmet ponovno odbil, da vstopi v zadrugo so sledile grožnje; toda kmetje so vedno odločno vztrajali na svojem stališču. Izvršen je bil prvi ukrep — prišla je milica h kmetu, ki je z izgovorom, da isti ni oddal predpisano količino živine zaplenila in odpeljala vso živino. Isto so naredili z žitom, ki so ga odvzeli z izgovorom, češ da ga je kmet hotel skriti. V teh akcijah so sodelovali «zadrugarji» iz novo ustanovljene zadruge, t. j. kulaki. Kmetje, ki so se temu uprli, so bili takoj aretirani.

Zapori so se napolnili s komunistiv, ki so branili resnico in socializem, posebno pa so se napolnili z revnimi in srednjimi kmeti, ki niso hoteli stopiti v zadruge kulakov.

Zelo važni faktorji so bili davki in prisilni odkup. Ko je odbil, da vstopi v zadrugo, mu je bil takoj določen tako visok davek, da ga ne bi mogel plačati niti, če bi prodal ves pridelek na prosti prodaji, poseb no pa ne takrat, ko je to trdo breme moralo biti plačano vnaprej za naslednje leto.

Decembra leta 1948 je kmet J. R. iz Šibenika dobil grozilno pismo, s katerim so ga obvestili, da mora plačati delež določenega davka za tekoče leto in ker ni imel sredstev, da bi plačal, je posredovala milica in mu odzvela konja in sod vina. V vaseh, ki se nahajajo v okolici Šibenika je milica odvzela kmetom vso živino in iz hiš vse tisto, kar je bilo mogoče odnesti. Vsak, ki bi se količkaj upiral, je bil aretiran in postavljen pred sodišče. Poleg tega nasilja, se je pridružilo še tisto o pretirani prisilni oddaji. Kmetu, ki ni hotel vstopiti v zadrugo in ki je imel od 2 do 3 ton ali 7 do 8 kvintalov letnega pridelka, je bilo določeno poleg visokega davka oddati še večjo količino žita, kot ga je v resnici pridelal.

Na ta način so bili revni in srednji kmetje prisiljeni kupiti razliko žita pri kulaku na takoimenovani prosti prodaji (črna borza). Kulaki so imeli na razpolago velike količine žita, poleg tega pa se od njih ni zahtevalo oddaje velike količine, temveč le neznaten del, dokler ni bil še ta ukinjen in so ostali prosti vsake obvezne oddaje.

Seveda so na ta način bili kmetje prisiljeni vstopiti v kmečke zadruge, ki so bile pod upravo kulakov. Bilo je več primerov, da so kmetje, ko je njih zemljišče prišlo v last «zadruge», zapustili poljedelstvo in odšli iskat delo v tovarne ali rudnike.

Zanimivo, ali bolje rečeno, žalostno je pogledati jugoslovanskega kmeta, ko bere titofašistični tisk, ki piše o «zadrugah» in ko njegov obraz dobi žalosten, nato pa jezen izraz; pljune nanj ter ga na koščke raztrga in vrže proč.

Kot smo že rekli veliko malih in srednjih kmetov je bilo prisiljenih, da vstopijo v «zadruge» zavedajoč se, da v trenutku svojega vstopa v zadrugo postane lastnik njegove kmetije-kulak. Vsak dan se kmetje upirajo nepravičnosti ter mnogi od njih končajo zaradi tega pred sodiščem, kot se je to zgodilo v Šibeniku leta 1950. V tem mestu je ustanovil zadrugo največji kulak v tem kraju Stošić Ante-Andrijaš. Leta 1950 pa sta izstopila iz zadruge kmeta Sekulič in Seksa, ki sta zaradi tega bila postavljena pred sodišče. Toda dejstva, ki sta jih kmeta dokazala, so bila neizpodbitna, tako da niti sam ministrski zastopnik za kmetijstvo vlade Hrvaške, ki je bil prisoten, ni mogel storiti ničesar.

Drug način, katerega se poslužujejo kmetje, da dokažejo, da nasprotujejo kulaškim zadrugam je ta, da se ne javljajo na delo. Če pa delajo, ga izvršujejo zelo slabo in s tem škodujejo proizvodnjo. Titofašistično časopisje vedno pisari o vedno večjem pridelku pšenice, toda, če pogledamo «zadružna» polja in jih primerjamo s tistimi privatnikov, ni mogoče, da bi ne videli ogromno razliko. Na «zadružnih» poljih ni n. pr. klasje pšenice še niti dozorelo in je zelo nizko, dočim je na poljih privatnikov zrelo in dosega višino človeka srednje rasti.

Odpor in sabotaža kmetov doprinaša «zadrugam» iz leta v leto vedno večji primanjkljaj.

Kmetijska «zadruga» v Vodicah pri Šibeniku je imela v letu 1949. primanjkljaj 1 milijarde in 5 milijonov dinarjev, da o primanjkljaju v letu 1950 niti ne govorimo. Zadruga v Šibeniku pa je bila prisiljena povrniti skoraj polovico zemlje tistim kmetom, ki so morali dati svojo zemljo zadrugam.

Kmetje v Slavoniji, Sremu, Banatu, Bački in v Vojvodini so popolnoma zapustili zadruge tako, da so ostale brez delovne sile. Kmetje so si iskali dela v tovarnah, v zadrugah pa so ostale žene, otroci in starčki. Posledica tega je bila, da zadruge niso imele pridelkov za delitev in ljudstvo zaradi tega trpi lakoto.

Tudi v drugih krajih kmetje zapuščajo «zadruge». Po zaslugi hrabre borbe, ki jo vodijo kmetje proti kulakom, bodo «kmečko delavske zadruge», potom katerih Titu ni uspelo prevariti jugoslovanskega ljudstva, kmalu popolnoma propadle.

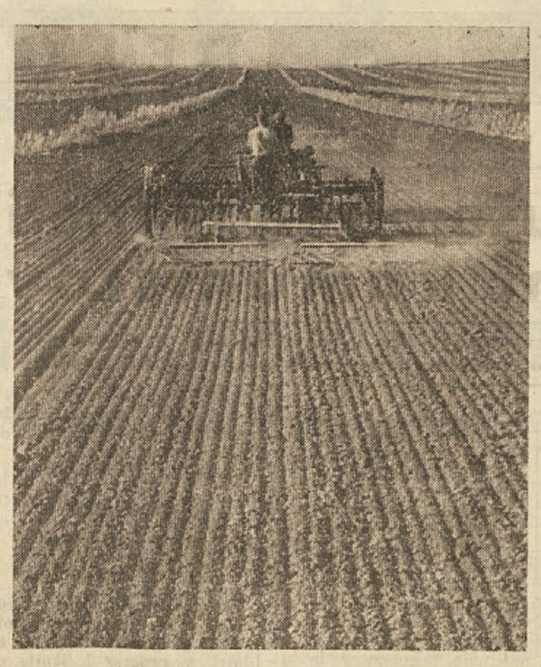

Sovjetska vlada nudi sovjetskemu kmetu vsestransko pomoč. Na sliki vidimo sovjetskega kmeta pri obdelovanju polja z gigantskim traktorjem, s katerim mu je delo zelo olajšano.

NALOGE PROSVETNIH DRUŠTEV IZ RESOLUCIJE SHPZ

OBRAMBA MIRU IN NARODNIH PRAVIC JE PRVA DOLŽNOST NAŠE KULTURE

Sklepna resolucija II. rednega občnega zbora SHPZ, ki je izraz stanja kulturne napredne dejavnosti Slovencev in Hrvatov STO, predstavlja za nas v teh težkih časih vsestranskega zapostavljanja in zatiranja našega ljudstva najvažnejši dokument in splošni temelj, na katerem mora sloneti in se razvijati vse delovanje prosvetnih društev.

Občni zbor SHPZ nam je s svojo sklepno resolucijo jasno in pravilno začrtal smernice prosvetnega delovanja. Prav gotovo pomeni že samo to velik uspeh in korak naprej; kajti brez pravih smernic in dobrega programa postane vsako delo skoro nemogoče in zaželeni smoter nedosegljiv. Ena najbolj nujnih nalog je torej, da vsa naša društva, na svojih sestankih temeljito proučijo to resolucijo in prilagodijo svojo aktivnost njeni vsebini.

Vsemu človeštvu preti nevarnost ponovnega prelivanja krvi, ki ga z vso naglico pripravljajo mračnjaške sile anglo - ameriških imperialistov in njihovi hlapci. Prav zaradi tega nam resolucija nalaga kot glavno skrb borbo za mir, ker je edino mir prvi pogoj za kulturni razvoj in napredek človeške družbe. Med osnovnimi nalogami naših prosvetnih društev je borba za narodno enakopravnost in za nacionalne pravice, ki nam jih krati in odreka anglo - ameriška okupacijska uprava, in sicer za enakopravnost šole, jezika itd., kar nam priznava mirovna pogodba. Zavedati pa se moramo, da bo ta borba uspešna samo, ako jo bomo vodili v sklopu slovansko - italijanskega bratstva, ki ga je treba stalno utrjevati, proti zatiralcem in proti onim, ki se z njimi bratijo in se mu hlapčevsko udinjajo.

Vsak pošten človek lahko razume, da kdor podpira interese tujih imperialistov pri nas in se z njim druži, ne more biti branitelj narodnostnih pravic, marveč je izdajalec narodnih interesov in sokrivec nacionalnega zatiranja.

Z omenjenih sestankov odborov in članstva prosvetnih društev, na katerih se bo razpravljala sklepna resolucija, naj se postavlja predvsem sledeča vprašanja: kako čim bolje prispevati k akciji, ki jo vodijo partizani miru za sklenitev mirovnega pakta med petimi velesilami; kako ojačati organizacijo društva predvsem z vpisovanjem novih članov, s poživitvijo nedelujočih in ustanovitvijo novih odsekov (dramskega, šolskega, pevskega, knjižničnega itd.); kako pritegniti k prosvetnemu delu čim večje število članstva ter nuditi zadoščenje kulturnega življenja našemu ljudstvu s prireditvami, raznimi nastopi in koncerti, izleti itd.; skratka vsi odborniki morajo vedno skrbeti, da dosledno izvajajo dolžnosti in odgovornosti, ki so jih sprejeli in jih imajo napram članstvu in svojemu narodu na splošno. Poleg tega, ko se bližamo upravnim volitvam, se postavlja naloga tudi našim kulturnim organizacijam, da dvignejo številčno in kakovostno svoje delovanje, ker edino na ta način bodo lahko razširile svoj vpliv na večje število ljudstva, da bo isto s svojim volilnim glasom podprlo tukajšnje delavsko gibanje.

Tudi gradnja prosvetnih domov in materialna ter moralna pomoč onim društvom, ki so to delo že pričela ali ga mislijo pričeti, je vprašanje, katero je treba imeti stalno in resno v obziru.

Nešteto drugih nalog čaka naša društva, ako hočejo izboljšati njihovo splošno delovanje. Nujno je, da vsa društva bolj utrdijo vezi z glavnim odborom SHPZ, da ga stalno obveščajo in se z njim posvetujejo o važnejših vprašanjih kot so načrti za razne prireditve in nastope, za izbiro dramskih in drugih del, ki jih misli društvo uprizoriti itd. Potrebno je, da se odbori redno sestajajo in pošiljajo prepis sejnih zapisnikov na SHPZ, ker s tem bo ista bolj obveščena o njihovih težkočah, o njihovem delu, in jim bo lažje in pravočasno priskočila po potrebi in možnosti na pomoč.

S temi perspektivami, ki jih vsebuje med drugim sklepna resolucija, naj se prosvetna društva tembolj oprimejo svojega dela za dosego vedno višjega kulturnega nivoja našega ljudstva.

A. S.

PO DVEH LETIH ZAVLAČEVANJA SO KONČNO PREDLOŽILI OBRAČUNE ZA LETA 1949-50 IN 1951

TUDI OBČINSKO PODJETJE ACEGAT JE POSTALO pravcati fevd demokristjanov in njihovih priveskov

Demokristjani so vedno odbijali vsako sodelovanje in kontrolo ljudskih predstavnikov
Tudi tokrat je «socialist» Bonetti kršil zakon - Kako so krili primanjkljaj tramvajske službe
Demokristjani in «socialisti» nočejo delavskih poslovnih svetov - Kdo ima prednost pri zaposlitvi

Že samo dejstvo, da je občinski odbor čakal kar dve leti za predložitev obračuna ACEGAT-a za poslovno leto 1949, nam dovolj jasno priča, kakšnih metod se poslužuje demokristjanska večina pri upravljanju ljudske imovine. Da sta bila istočasno predložena z veliko zamudo tudi obračun za poslovno leto 1950 ter proračun za tekoče leto, je pripisati krivdo nesposobnosti in malomarnosti občinskega odbornika, «socialista» Bonettija, ki ga je postavila na to odgovorno mesto prav demokristjanska večina. Demokristjanski monopolizatorji občinske uprave sploh niso smatrali potrebno, da bi upoznali predstavnike ljudskih množic s poslovanjem tega največjega občinskega podjetja. Kot v vseh drugih ustanovah, tako so si demokristjani in njihovi priveski ustvarili v ACEGAT-u pravcati monopol in to bodisi iz tehničnega, upravnega in organizacijskega vidika. Vsaka zahteva opozicije za sodelovanje in kontrolo nad poslovanjem tega in drugih občinskih podjetij je bila od strani večine ob vsaki priliki gladko zavrnjena

Ne smemo pa pri tem pozabiti važne okoliščine in sicer, da je zakasnela predložitev obračunov in proračuna ACEGAT-a v nasprotju z obstoječimi zakonskimi predpisi o upravljanu občinskih podjetij, ki jih je odbornik Bonetti tudi tokrat enostavno popolnoma prezrl. Drug tak primer imamo pri samovoljni potrditvi razvnatelja ACEGAT-a inž. Lorenzettija, kjer je demokristjanska večina prav tako grobo kršila zadevne zakone.

Jasno je, da se komunistični svetovalci niso mogli na ta način natančneje upoznati s celotnim poslovanjem tega občinskega podjetja.

Kljub temu pa je prišla pri debati o proračunu in obračunih na dan cela vrsta težkih pomanjkljivosti, ki so jih iznesli v največji meri naši svetovalci in za katere je pripisati krivdo izredni nesposobnosti predpostavljenega odbornika Bonettija in vodstvu podjetja kot takega.

Obračun za leto 1949 izkazuje nič manj kot 124 milijonov primanjkljaja, čeprav je bila postavka dobave elektrike aktivna za 67 milijonov, nadalje je bila aktivna tudi postavka dobave vode in sicer za 74 milijonov. S temi prebitki pa so enostavno krili primanjkljaj postavke tramvajske službe, ki je bila pasivna za celih 255 milijonov in je na ta način ostal primanjkljaj 124 milijonov lir. V letu 1950 se je obračun izenačil in sicer s tem, da so primanjkljaj za tramvajsko službo v znesku 370 milijonov lir enostavno krili s prebitkom za dobavo vode, ki je znašal 61 milijonov, ter s prebitki za dobavo elektrike in plina, ki znašata 224 in 97 milijonov. Proračun za tekoče leto je seveda sestavljen z istim kriterijem ter predvideva prilično poldrugi milijon prebitka. Najbolj nelogičen in nesmiseln pa je način kritja izdatnega primanjkljaja, ki ga beleži tramvajska služba. Povsem nepravilno je, da se prebitke za dobavo vode, luči in plina uporablja za kritje primanjkljaja tramvaja mesto, da bi se ta denar uporabil za izboljšanje javnih uslug dobave plina, elektrike in vode, oziroma, da bi se vsaj znižala njihova potrošna cena.

Da beleži tramvajska služba tako velik primanjkljaj, ni pripisati edino le posledicam vojne, ki je znatno prizadela tudi imovino ACEGAT-a. Tako stanje je v največji meri posledica, da se nahajajo na vodstvu podjetja strokovno nesposobni ljudje; in med temi se je kot tak še posebno pokazal že za časa vojne sam ravnatelj Lorenzetti, ki ni znal ali ni hotel napraviti pravočasno korake, na podlagi katerih bi se lahko v znatni meri preprečilo uničenje voznega parka in drugega materiala. Svojo nesposobnost pa so ti ljudje pokazali tudi pri nabavi novega materiala, tramvajskih voz in filobusov.

Sicer je vse poslovanje in upravljanje podjetja, ne glede na posamezne odseke zelo šepavo in nenačrtno. Saj je celo sam Bonetti priznal, da je pripisati zamudno predložitev obračunov tudi njegovi površnosti. Izgovarjal se je sicer, da primanjkuje v njegovem oddelku zadostno število uradništva, kmalu bi mu pomagalo pri sestavljanju obračunov. To je seveda le prazen in puhel izgovor tembolj, ker ima pač vedno na razpolago vse voditelje in strokovnjake podjetja. Vsekakor pa nam tudi to jasno priča o nenačrtnem razmeščanju zaposlenega osebja.

Obstaja pa še drugo in nič manj važno dejstvo, ki je krivo šepavemu poslovanju ACEGAT-a. Občinski odbor kakor tudi odbornik Bonetti in z njimi ves upravni svet so namreč vedno in ob vsaki priliki gladko odklanjali vsako sodelovanje nameščencev, ki bi lahko prišlo najbolje do izraza prav z ustanovitvijo delavskih poslovnih svetov. Enotni sindikati in Delavska zbornica sta postavili v tem smislu pismeni predlog že 2. decembra 1950, toda do danes nista prejeli še nikakega odgovora. V besedah se Bonetti sicer nekako strinja z ustanovitvijo tega organa, v dejanjih pa je ravno obratno.

Obsodbe vreden je tudi samovoljen in pristranski način zaposlitve nameščencev. Znano je namreč, da čaka cela vrsta strokovno sposobnih ljudi celo nad leto dni na zaposlitev pri ACEGAT-u. Njihove prošnje ležijo seveda popolnoma pozabljene v kaken zapraševem predalu, dočim nameščajo v podjetju ljudi tudi brez strokovnih sposobnosti, le da imajo v žepu priporočila določenih političnih osebnosti ali strank in da pripadajo sindikalni organizaciji, ki je po godu občinski večini. Upravni svet ACEGAT-a je šel celo že tako daleč, da je z ustanovitvijo posebne obveščevalne službe dejansko onemogočil vsako zaposlitev bivših partizanov, borcev, političnih preganjancev in sploh ljudi demokratičnega mišljenja in nazorov. Razen tega se pri namestitvah docela prezirajo dejanske potrebe družinskih članov nameščenca, ki imajo po vsej pravici prednost.

Omeniti je treba še posebej popolno nerazumevanje, ki ga izkazuje upravni svet podjetja napram nameščencem in to bodisi iz socialnega, skrbstvenega, moralnega kakor tudi kulturnega in materialnega vidika. Značilen je primer prodajalne živil za nameščence, ki so jo postavili in upravljali delavci sami. Pozneje se je prodajalne dejansko polastilo podjetje in jo sedaj tudi upravlja v lastni režiji. Prodajalna, ki je imela vse možnosti, da se razvije in spremeni v pravo notranjo zadrugo, pa je postala prav po zaslugi vodstva podjetja, dejansko neke vrste zasebna trgovina, od katere imajo nameščenci le malo ali sploh nikake koristi. V obračunu pa najdemo, da znašajo stroški za to prodajalno 1,926.607 lir. Tudi stroški za menzo v podjetju so zelo visoki, kar je pripisati dejstvu, da vodi gospodarstvo menze povsem nesposobna oseba. Kako skrbi vodstvo za kulturne potrebe nameščencev pa nam dokazuje izredno zanemarjeno stanje knjižnice in pomanjkanje primernega sedeža za prosvetno in športno izživljanje. Nadalje so nameščenci že večkrat intervenirali pri vodstvu, naj bi se zanimalo za otvoritev počitniških kolonij in so bili tudi pripravljeni prispevati z lastnimi sredstvi. Lansko leto je tovarniški odbor celo že našel primerno mesto in stavbo. Zaprosili so naj bi jim podjetje posodilo potrebno vsoto 2 do 5 milijonov lir, ki bi jo vračali v primernih mesečnih obrokih. Vodstvo pa je prošnjo odbilo

Navedli smo le nekatere izmed vidnejših posledic in metod samovoljnega upravljanja demokristjanske večine, ki je tudi v danem primeru pokazala da so ji bodisi ljudska imovina kakor tudi splošne koristi širokih ljudskih množic delansko deveta briga.

Cankarjeva proslava v Kinu ob morju

V torek zvečer so se zbrali v velikem številu v dvorani Kina ob morju demokratični Slovenci iz Trsta in okolice, da dostojno proslavijo 75-letnico rojstva našega največjega pisatelja — proletarca Ivana Cankarja. Slavnostni večer je organizirala Slovensko-hrvatska prosvetna zveza, ki je s skrbno izbranim sporedom zelo zadovoljila vse poslušalce.

Ob otvoritvi proslave je svoral orkester P. D. «Opčine», ki je otvoril z «Venčkom slovenskih narodnih pesmi» ter še posebno prijetno iznenadil poslušalce z drugo skladbo «Tržaška uvertura».

Spominski govor je imela tov. Marija Bernetič - Marina, ki je v izrazitih obrisih prikazala življenje in bol našega kulturnega velikana, ki je izšel iz družbenega razreda, kateri ni užival nobenih pravic. Govornica je prikazala obenem takratne razmere, v katerih je živel teptani slovenski narod. Prikazala je vso veličino ljubezni, ki jo je gojil naš veliki Cankar do svojega naroda in trpečega proletariata, za katerega je tudi pisal in ustvaril svoje književne umotvore.

Po proslavnem govoru so se vrstile posamezne točke kulturnega sporeda. Tov. Zora Jugova je z dovršenim občutkom recitirala Cankarjevo mladostno pesnitev «Na mojo pot». Tov. Drago Gorjup je nato podal predavanje, ki ga je imel Ivan Cankar dne 24. in 25. aprila 1907. v Ljudskem odru v Trstu. Pevski oktet P. D. «Ivan-Vojko» s Proseka-Kontovela je navdušil poslušalce s pesmimi «Triglav», «Na Trgu», «Pod oknom», «Jaz bi rad rdečih rož». Posebno navdušenje pa je izzval z razigrano pesmijo «Moskva», ki jo je moral na željo občinstva tudi ponoviti. Sledila je recitacija Cankarjeve «Večerne molitve», ki jo je podal z globokim občutkom tov. Justo Košuta. Igralci dramske družine P.D. «V. Vodnik» iz Doline so se prav dobro odrezali z nelahkimi 3 slikami iz Cankarjevega «Hlapca Jerneja». Navdušil je tudi mešani pevski zbor iz Lonjerja-Katinare, ki je pod vodstvom mladega in nadarjenega pevovodje tov. Coka zapel «Pesem miru», «Igraj kolo», tržaško narodno «Na vročem vzglavju», «Mi gremo naprej» in «Na oknu». Se posebno odobravanje pa je žela tržaška narodna, ki so jo morali na željo občinstva tudi ponoviti.

Ves spored je bil na dovršeni kulturni višini, za kar gre zasluga bodisi prireditelju SHPZ za vešče izbiro posameznih točk, kakor tudi vsem sodelavcem za njihov visok čut požrtvovalnosti in prizadevanja, ki so ga vložili pri nastopu in s tem izdatno pripomogli k popolnemu uspehu te slavnostne prireditve, katero bo ohranilo naše ljudstvo v prijetnem spominu.

Smešne in resne s Kontovela

V naslednjih dveh številkah našega lista bomo objavili folklorni prispevek našega somišljenika s Kontovela, ki v šaljivem tonu opisuje značilnosti svoje rodne vasi in njenih prebivalcev.

Pozivamo vse naše prijatelje, da nam pošljejo iz svojega kraja, vasi, predmestij ali mesta, kakršen koli prispevek v tem pogledu. Posebno bomo veseli vsakršnega pismenega prispevka, kot je ta s Kontovela, v katerem nam bodo opisali navade, zgodovino, prigode, imena in druge značilnosti svojega kraja. Ni važno, da je spis napisan v pravilnem jeziku — še prav posebno dobrodošel bo v krajevnem narečju s starimi izrazi — niti da je prispevek izčrpen. Vsaka vas na Tržaškem ima še danes mnogo značilnosti, posebno pa še obstajajo spomini na preteklo dobo in na stare običaje in dogodivščine. Vse to moramo rešiti pozabi. Vsak tak prispevek, tudi malenkosten, bomo objavili v našem listu, da ga tako ohranimo našim potomcem in svoji zgodovini.

RIKŠA

Howard Fast

3.

Nič več mi ni bilo žal, da sem prišel sem; nasprotno, hudo mi je bilo, da gre h kraju večer, ki je bil v družbi teh domačinov, v gosteh pri Bengalskem literarnem društvu, tako prijeten. Bolj in bolj pogosto sem pogledoval na uro. Ko je seržant to opazil, je razložil, da pride džip po naju ob pol enajstih. Najini gostitelji so bili očividno tudi zadovoljni s sestankom. Cardži je predlagal:

«Odpošljite avto in ostanite pri nas na večerji; za večerjo bo kari (jed iz jajc in sadja z začimbami), na povratku pa vzamete rikšo.

Odkimal sem, seržant pa me je po strani pogledal in povedal, zakaj se njegov tovariš nikoli ne pelje z rikšo.

«Nikoli se ne pelje z rikšo! Kaj pravite!»

Charlie se je hudomušno posmehnil, sindikalisti pa so se spogledali in radovedno čakali, kaj bo iz tega.

«Blagovolite povedati, zakaj se vaš prijatelj nikoli ne pelje z rikšo,» je Cardži radovedno vprašal seržanta.

In ta mu je razložil, da imam pač takšna načela in jaz sem ga poslušal zadovoljno in vzvišeno: kajti naj so ti ljudje še tako uslužni in krotki, vendar dovoljujejo, da bi jih vozil drug človek, in sicer ne kot človek marveč kot delovna žival.

«Prekrasna reč so načela in jaz jih zelo spoštujem,» je rekel Cardži, eden izmed učiteljev pa je pristavil:

«Da, Amerikanci imajo toliko različnih načel.»

«Nu, vidite,» je nasršeno spregovoril Charlie in se obrnil k Cardžiju, «tudi z nami ni vse kar tako.»

Videti je bilo, da bi jim rad na vse načine vse to razložil in da se hudo boji, da ga ne razumejo. Cardži se je obrnil k meni:

«Tu v prav tejle sobi se je pred tremi meseci sprožilo med nami prav tako kočljivo vprašanje,» je pripovedoval Cardži, — «in bi rad vedel, kako bi ga vi rešili. Isti čas je lakota najbolj razsajala — saj zagotovo veste, da je bil nedavno v Bengaliji glad, ki so ga povzročili Angleži, ker so računali, da bodo izčrpano in lačno ljudstvo laže ukrotili. V Kalkuti so ljudje umirali na ulicah, vsako jutro so pobrali po devet sto pa tudi po tisoč trupel. To je bil zelo težek čas. Pa smo nekoč mi v četvero obedovali prav v tejle sobi: moja hčerka, jaz, Sogar iz Centralnega odbora sindikatov in Boze, naš rajonski partijski organizator. Kosilce je bilo skromno: prgišče riža in malce, malce karija — to je bil ves naš obed, jedli pa smo enkrat samkrat na dan. Nu, okna sobe pa so bila odprta in ko smo sedli za mizo, iznenada začujemo z ulice vpitje lačnih žena in otrok. Ali ste že kdaj slišali, kako vpijo lačni ljudje?»

«Da, slišal sem nekoč više gori ob reki. Tam je razsajala lakota, ko sem prispel tjakaj.»

«Nu, tedaj veste, kaj se to pravi. Torej, okna so bila odprta. In zdaj vas prosim, povejte: kaj bi bili vi storili, če bi bili tisti večer tu večerjali?»

«Ni prav postavljeno!» je nasprotoval Charlie in njegov londonski naglas je bil še rezkejši. «Nepravilno postavljeno vprašanje! Mar je mogoče enačiti njegova načela z vašimi?»

«Ne, jaz bi pa dejal, da je vprašanje na mestu,» sem rekel, «zato lahko nanj odgovorim, ne da bi ogrešil dušo. Jaz bi bil svoje kosilce dal tem nesrečnikom. To ni junaštvo ali dobrosrčnost — jaz sem kratko in malo tako naučen in večina Američanov prav tako. . . .»

Charlie se je vnovič nasmehnil. Toda to pot je v njegovemu nasmešku bila zgolj trpkost, ki je sprožila njegov odgovor:

«Naučen! Kako pa! Škoda le, da se Američani tega tako kmalu oduče. Pa še kako kmalu! Kolikor sem še videl vas Američanov tod na Vzhodu, še nikoli nisem slišal, da bi bil en sam rekel: Indijec, Birmanec, Kitajec. . . . Vsem, ki so količkaj temnejše polti od njih samih, pravijo samo «vaug» — rumenopolti. Da, zelo trdna načela . . .

«A mi, glejte,» je rekel Cardži in glas mu je upadel, saj ga je zares utrudil ta dolgi, dolgi veter, «mi pa nismo dali kosilca lačnim. Pojedli smo ga sami. In zjutraj je na pragu naše hiše ležalo pet trupel: dve ženski in troje otročičkov.»

V sobi je nastala tišina. Nisem vedel kaj reči in tudi drugi so molčali. Naposled je spet spregovoril Cardži:

«Nas, ki pomagamo osvobajati Indijo, ni mnogo, a samo v času zadnje lakote je v Bengaliji umrlo pet milijonov ljudi. Ti dve ženski in trije otročički bi bili vseeno umrli, dan prej ali pozneje. Tako bodo umirali milijoni do tistih dob, ko bo Indija postala svobodna. Svoboda se nikoli ne ponuja poceni in delež našega odkupa zanjo je v tem, da ostanemo živi.»

Se en nočni metuljček, ki ga je zbil ventilator, mu je padel v naročje in Cardži ga je kakor iz navade dvignil s prstom in ga spustil na tla. Seržant mi je položil roko na koleno in rekel:

«Ali veste, mister Aldridge, da je Cardži organiziral kalkutske rikšije. To je prav dober sindikat, zelo borben. Lansko leto so trikrat stavkali in vsakikrat zmagali. Da, zelo bojevita zveza: veste, oni bi radi kaj dosegli. Veste, da se življenje rikšijev od tistih dob, ko so se začeli zanimati za svoj poklic, podaljšuje za šest do osem let? Da, oni bi radi kaj dosegli. Nekoč bodo pomagali uničiti takle družbeni red, v katerem eni ljudje vozijo druge in tedaj ne bo nobenih rikš več, kajti. . .»

Zunaj je zatrobil džip. Vstala sva in se jela poslavljati. Bilo mi je očitno, da je Cardži prepričan, da me je kot gosta užalil.

«Pa nikar ne mislite,» je rekel, «ad so naši ljudje grobi in nevzgojeni. Pridite spet, še se bomo pogovorili o književnosti in dal vam bom pisma za druge pisatelje v Ameriki.»

«Pridem,» sem odgovoril, «zagotovo pridem, ako me povabite.»

Ko se je avto pomaknil, me je seržant vprašal:

«Saj niste užaljeni?»

«Kdo pa je ta Charlie?» sem vprašal namesto odgovora.

Rekel bi, da sem ga nekoč prej že nekje videl.

Zdaj sem premišljeval o njem in se spominjal, kako se je ogorčenje, ki je kipelo v tem človeku, v pogovoru menjavalo s skoraj žensko nežnostjo, kadar je poslušal Cardžija.

«Charlie že zelo dolgo ni bil doma,» je razmišljeno odgovoril moj sopotnik. «Meni je laže: oženjen nisem, on pa ima ženo in dva otročička. In zdaj je že pet let in pol, odkar jih ni videl. Komunist je in je bil v Angliji delavski vodja; vojaško poveljstvo pa vse to dobro ve, zato ga drže v Birmi, ker mislijo, da ga bodo tu prej ali slej ubili.»

«Krepak dečko, iz njega kar diha zdravje!»

«Da, dejal bi, da bo še živel,» je odgovoril seržant. «Veste, na Vzhodu je marsikaj zanimivega in če se tega navadiš, lahko še dolgo živiš. Seveda, treba pa je to odločno hoteti. A takole nasploh gre Vzhod mnogim na živce.»

KONEC

LJUDSKA PROSVETA

Gostovanje Križanov v Krminu

Danes 2. VI. gostujejo v Krminu pevski zbor, harmonikaši in balet PD «Vesna» iz Sv. Križa pri Trstu na kulturni prireditvi, kjer bodo nastopili s kulturnim programom tudi italijanski tovariši - domačini.

Prepričani smo, da bo ta nastop ljudskih umetnikov zbral na kraju podajanja ne le domačine, marveč tudi dosti gostov iz sosednih krajev.

* * *

SHPZ opozarja vsa prosvetna društva, njene odbore in članstvo na svojo resolucijo z dne 15. IV. t. l. (2. redni občni zbor) ter jih poziva, da isto temeljito preuče, ker je velikega pomena za celokupno kulturno - prosvetno delo naše organizacije.

Opozarjamo jih tudi na današnji zadevni članek organizacijskega tajništva SHPZ v «Delu».

* * *

Pevski zbor «Sv. Ivan-Podlonjer» v Plavjah

Na «Prazniku miru in bratstva» v nedeljo, 27. t. m. je nastopil tudi pevski zbor iz Sv. Ivana-Podlonjerja, ki je

TU PA TAM...

PREZGODAJ SO PELI «GLORIJO» — *Kakor kaže so titofašistom italijanske volitve nekam zelo pri srcu, najbolj pa jih seveda «skrbi», kako bo s kominformisti. To «skrb» vidimo se posebno dobro izraženo v torkovi številiki slovenskega jugofašističnega dnevnika, ki hoče biti dejansko bolj «informativen» od samega «Giornale di Trieste». S posebno naslado in zadoščenjem so titofašisti pisali, da «da so demokristjani in socialni demokrati v znatnem porastu in da so kominformisti v upadanju». Celo sam klerofašistični «Giornale di Trieste» si ni upal na dan s takimi prezgodnjimi «prerokovanji». Titofašisti pa so vsekakor večji časnikarski «mandeljci» in so že na prvi pogled «videli» «upadanje» kominformistov. To so vam časnikarji, kaj bi z Anso, Telepressom in drugimi agencijami. Če hočete vedeti «čistokrvno» resnico, vzemite kar v roke tržaško papirnato godlju in vaš trud bo bogato poplačan. Pazite edino le, da se ne okužite in da vam ne obrne želodca. Kakor zgleda, je bil namreč «Primorski» od torka bolje obveščen o volitvah kot pa sam Scelba,*

Tako je torej čvekal «Primorski» v torek. Toda noč prinese marsikaj novega in tako vidimo že drugi dan, da so titofašisti kar čez noč požrli svoja «upadanja kominformistov» in govorijo, da «si ni mogoče še ustvarjati jasne slike o napredku ali nazadovanju raznih strank». Ne vemo sicer, kako so prišli do «bistroumne» ugotovitve, da «so kominformisti precej izgubili». Če bi pisuni ki lenarijo v uredništvu titovskega trobila nekoliko bolje računali in natančneje pregledali volilne izide, bi prav lahko prišli do povsem drugih «ugotovitev».

Sicer je titovska radost prvega dne zaradi «znatnega porasta demokristjanov in socialdemokratov» tudi povsem razumljiva. Nič zato če predstavljajo demokristjani «cunjasti italijanski imperializem», ki so ga titofašisti vsaj v besedah že neštetokrat napadali. Glavno je, da ne zmagajo kominformisti, pa tudi če bi prišel na oblast sam MSI. Toda tudi tokrat so se, na vso žalost titovskega trobila, prav pošteno ugriznili v jezik in prezgodaj peli «glorijo».

RES PRAVA SREČA — *Ko je beograjski krvnik in trinog slavil obletnico dneva, v katerem je, na žalost in nesrečo jugoslovanskega ljudstva, zagledal luč sveta, mu je «Primorski dnevnik» posvetil dobršen del prve strani in objavil na častnem mestu tudi veliko sliko krvnikovega «frisa». Kaj pa je čudnega na tem, se boste vprašali, ali ni «Primorski» vendar glasilo titovega režima? Nič ni res, vsaj tako je dejal svojčas titovski poslanik Ivekovič v Rimu, ki je meni nič tebi nič, dosledno zaiajil časnikarskega krvnega brata Morda pa so se čutili tržaški titofašisti užaljene in zaradi tega so hoteli dati še svetlejši «dokaz» svoje privrženosti beograjskemu Neronu. Kako naj se torej pobota vsa zadeva? Je ali ni «Primorski» glasilo Titlerja? Canella o Bruneri? Ali je belo ali črno? Ivekovič pravi, da je belo, «Primorski» pa na vse kriplje dokazuje, da je črno. Če ima Ivekovič prav, je to res velika sreča za redke in brezplačne bralce «Primorskega». Pomislite, kakšno sliko Titlerja bi objavilo tržaško trobilo, «če bi bilo» njegovo glasilo. Mislimo, da bi se v tem primeru raztezala kar čez celo stran, ali pa bi jo objavljali morda celo v . . . nadaljepanjih. Prvi dan nos, drugi uhlje, tretji njegovo kravato, itd.*

Raznašalci našega tiska

Tov. Zuljan Marija iz Podlonjerja, požrtvovalna raznašalka nešega tiska.

Tov. Skerlj Marij iz Podlonjerja, ki se odlikuje pri širjenju demokratičnega tiska.

V MESTU IN DELO NA PODEŽELJU

NA DNEVNEM REDU JE ŠE VEDNO OBČINSKI PRORAČUN

Odborniki se skušajo zagovarjati pred kritikami komunistov

Tov. Ferlan zahteva otvoritev otroškega vrtca pri Sv. Alojziju - Slab zagovor Bonettija - Komunisti so glasovali proti odobritvi obračunov ACEGAT-a - Zopet so obravnavali problem stanovanjskih izgonov

V začetku tržaške občinske seje, ki je bila v petek 24. maja je tov. Zbogar zahteval, naj se da občinskemu svetu na vpogled načrt za reorganizacijo podjetja za mestno snago. Interveniral je nadalje glede namestitev brezposelne mladine in se pri tem skliceval na zadevni ukaz, ki ga je izdala VU. Svetovalec tov. Ghetz je vprašal pojasnila glede preureditev zemljišča v ul. Biasoletto in gradnje pokrite tramvajske čakalnice pri Sv. Jakobu. Tov. Ferlan pa je tolmačil občinskemu svetu potrebo otvoritve otroškega vrtca pri Sv. Alojziju, ki bi ga lahko namestili v «Ferdinandeu» ali pa v gozdarski hiši vile Revoltella.

Sledil je nato odgovor odbornika Bonettija na kritike, ki so jih iznesli naši svetovalci glede predloženih obračunov ACEGAT-a. Zaman je skušal ta «socialist» ugovarjati, da so bile iznešene kritike zlonamerne, ni pa doprinesel k tem izvajanjem nobenega konkretnega dokaza. Značilno pa je še posebno to, da ni dal sploh nikakega odgovora na številna pojasnila, ki sta jih zahtevala tov. Braun in Zbogar.

Glasovalno izjavo je nato podal tov. Zbogar, ki je poudaril, da bo komunistična skupina glasovala proti odobritvi proračunov. Stališče naših svetovalcev je utemeljil z dejstvom, da je bil odgovor Bonettija docela nezadovoljiv, nepopoln in površen.

Obračuni ACEGAT-a so bili nato odobreni z običajnimi glasovi demokristjanske večine, ki je obenem odbila resolucijo komunistične skupine, v kateri je zahtevala odstavitev odbornika Bonettija, kooptiranje v upravni svet primernega števila zastopnikov manjšine in ustanovitev v podjetju poslovnih svetov nameščencev.

Naslednja seja je bila v torek 29. maja. Tov. Zbogar je vprašal pojasnila glede 45 milijonov lir, ki jih je nakazala VU za izenačenje pokojnin občinskih nameščencev ter zahteval, naj se vpraša za točna pojasnila na merodajnem mestu. Naš svetovalec je nato ponovno obravnaval pereče vprašanje poviška najemnin, brezdomcev in stanovanjskih izgonov. Na njegov predlog je bila v teku seje sestavljena resolucija naslovljena na VU, v kateri se zahteva podaljšanje roka za stanovanjske izgone. Ob zaključku javne seje je bila resolucija tudi soglasno odobrena.

V nadaljnji svoji intervenciji se je tov. Žbogar zopet dotaknil vprašanja ACEGAT-a ter ponovil zahtevo za pojasnila glede samovoljnega in pristranskega postopka pri nameščanju osebja glede tramvajske službe, vojne škode in drugih pomanjkljivosti, ki jih je ugotovila in nakazala naša skupina.

Predzadnja seja tega tedna, ki je bila v sredo 30. maja, je bila posvečena skoro izključno nadaljevanju debate o občinskem proračunu. Prvi je spregovoril odbornik Cumbat, referent za občinsko osebje. Njegov odgovor na kritike opozicije je bil docela prepleten z običajno demokristjansko demagogijo in ni najmanj opravičil postopka, ki se ga poslužuje pri nameščanju občinskega osebja. Bonetti je dal odgovor glede točk proračuna, ki se nanašajo na javno razsvetljavo, prevoz smeti, javna kopališča, pogrebna podjetja. Tudi on je skušal dokazovati, da je občinska uprava vedno skrbela za koristi občine. Njegovo samohvalo pa je z lahkoto pobil tov. Pogassi, ki mu je tudi dokazal, da je uprava povišala trošarinski davek za živila do 42 krat v razmerju s predvojno dobo.

Tov. Bidovec je ostro protestiral proti samovoljnemu spreminjanju slovenskih priimkov in imen, ki jih izvaja tukajšnji anagrafski urad. Predpostavljeni odbornik Rinaldini se je skušal sicer izgovarjati, toda ko mu je tov. Bidovec navedel konkretne primere, je Rinaldini takoj obmolknil.

Žalna svečanost na Proseku

Na pobudo Zveze partizanov STO in Združenja bivših političnih preganjancev STO, bo jutri, v nedeljo 3. junija ob 11. uri na Proseku, na kraju mučeništva, žalna proslava 10 antifašističnih žrtev, ki so jih nacisti obesili.

Kratke priložnostne govore bosta imela tovariša Edi Faeli in Bogatec Žarko.

Delegacije iz mesta in raznih vasi, bodo položile na kraju mučeništva ljudskih herojev vence in cvetje.

ZAKAJ NE BO PIONIRSKEGA PRAZNIKA

Občinski odbor odbil prošnjo za Ferdinandeo

Za jutri popoldne je bil najavljen velik praznik pionirjev, ki bi se moral vršiti pri Lovcu in sicer na prostoru «Ferdinandeo». Na sporedu je bila ustanovitev osrednje pionirske organizacije, mimohod pionirskih skupin, govori, izročitev zastave in pester kulturni spored s slovenskimi in italijanskimi točkami.

Organizatorji te velike prireditve, ki je bila namenjena našim malčkom so že prejeli zadevno dovoljenje conskega predsedstva. Manjkalo je samo še dovoljenje občinskega odbora za prireditveni prostor «Ferdinandeo», ki je last tržaške občine. Toda občinski odbor je, kot dosledni tolmač zloglasne demokristjanske politike zapostavljanja demokratičnih sil, to prošnjo gladko odbil. Razumljivo je, da je bila s tem prireditev odpovedana.

S tem nečuvenim dejanjem se je občinski odbor postavil docela jasno na povsem sovražno stališče do otrok našega delovnega ljudstva. Kakor vidimo so postali demokristjanskim monopolizatorjem občinske uprave in imovine, trn v peti celo pionirji, v katerih vidijo po vsej verjetnosti «rdečo nevarnost». Sicer ni to edini primer. Pred nekaj dnevi je namreč consko predsedstvo prepovedalo javno zborovanje na trgu pri Sv. Jakobu, ki je bilo namenjeno proslavitvi dneva ustanovitve Italijanske republike. Nadalje so prepovedali celo predvajanje športnih filmov na javnem trgu ob priliki prihoda kolesarjev «Giro d'Italia».

Vsa ta naraščajoča gonja in prepovedi katere koli demokratične pobude so pač nerazdružljivo povezane z bližajočo se volilno kampanjo, kjer naj bi se vzpostavile proti demokratičnim silam iste in še hujše metode, ki so se jih poslužili demokristjani v Italiji.

POVIŠEK DRAGINJSKE DOKLADE ZA DELAVCE INDUSTRIJSKE STROKE

Zmaga ES v čistilnici «Esso Standard» pri Sv. Soboti: za ES je glasovalo 861 delavcev in 18 uradnikov, za DZ pa samo 158 delavcev in 42 uradnikov - Ugoden sporazum za nameščence «Aquile»

V sredo je bil podpisan na Združenju industrijcev sporazum za razširitev na industrijsko stroko poviškov draginjske doklade in to zaradi porasta cen osnovnih življenjskih potrebščin. Slednje so se namreč zvišale za 8.6 odst. Na podlagi tega sporazuma se poviša draginjska doklada za 7 odst., družinska doklada pa za 1 odst.

V čistilnici «Esso Standard» pri Sv. Soboti so odnesli Enotni sindikati v tem tednu veliko zmago. Na volitvah za enotno tovarniško komisijo so namreč prejeli 861 glasov od delavcev, dočim jih je prejela Delavska zbornica le 158. Nadalje je glasovalo za ES 18 uradnikov ter 42 za DZ. Novo izvoljeno enotno tovarniško komisijo sestavljajo 3 predstavniki ES in 2 predstavnika DZ.

V tem tednu je bil na Uradu za delo sestanek za rešitev problemov, ki se nanašajo na tukajšnjo tobačno tovarno. Sindikalni zastopniki so zahtevali izboljšanje mezdnih in normativnih pogojev, izboljšanje tovarniške menze ter ustanovitev v podjetju otroških jasli za otroke zaposlenih delavk.

Preteklo soboto so se ponovno sestali na Uradu za delo zastopniki sindikatov in ravnateljstva ILVA. Obravnavali so še nerešeno vprašanje tovarniške komisije. Centrala v Genovi pač vztraja na stališču, da se morajo člani notranje komisije vrniti na proizvodno delo. Sindikalni zastopniki so se temu odločno uprli. Končno je bil dosežen sporazum, da se prekinejo tukajšnji razgovori, dokler ne bo dosežen sporazum v nacionalnem merilu med FIOM in glavnim ravnateljstvom ILVE v Genovi.

V čistilnici «Aquila» je bil podpisan pretekli teden dopolnilni sporazum delovne pogodbe od decembra 1949. Sporazum, ki je docela ugoden za nameščeno delavstvo, predvideva nekatere spremembe delovne pogodbe in zapade 31. decembra. V veljavo stopi 1. maja t. l.

Titofašisti tožarijo

Preteklo soboto sta se morala zagovarjati pred tržaškim sodiščem znana antifašista in tovariša Alojz Fon in Peter Perper, ki sta prišla na zatožno klop na ovadbo bedne skupinice titofašističnih podrepnikov. V svoji ovadbi se je titovska skupinica sklicevala na dogodek, ki se je pripetil na večer 28. aprila lanskega leta, ko so titofašisti lepili svoje lepake in pri tem naleteli na navedena dva tovariša. Tovariša sta jih ob tej priliki odločno zavrnila naj lepake lepijo kje drugje in ne v Trstu. Kot odgovor so vrgli titovci tov. Fonu v obraz posodo z lepilom. V obtožnici pa so med drugim zahtevali celo odškodnino za lepilo in nanizali celo vrsto namišljenih obtožb. Na procesu so nastopili kot obtožilne priče titovski podrepniki Bratašovec, Stokovac, Micali, Race ter znani titovski aktivistki in zagriženi sovražnici demokratov Špela in Janka, ki sta s tem kaj hitro padli na stopnjo denunciantov.

V teku procesa so titovske priče padale kar po vrsti v najbolj kričeča protislovja. Kljub temu pa je bilo iz vseh njihovih izpovedi dokaj jasno, da so bile pred procesom precej dobro podučene. V obrambnem govoru je odv. Zennaro prikazal sodišču jasno antifašistično preteklost tov. Fona, ki je stopil v delavsko gibanje že 1927. leta, prestal več let konfinancije, zapora in končno nad dve leti nacističnega taborišča Dachau. Sodišče je obsodilo tovariša na dva meseca zapora pogojno. Kazen se jima ne vpiše v kazenski list Titovce je zastopal odv. Kaluža, tov. Fona in Perperja pa odv. Zennaro.

Očividno je, da so titofašisti v svojem brezupnemu besu in strupenem protikomunističnem sovraštvu padli na najnižjo in najbolj ogabno stopnjo denuciantov, ki iščejo na sodišču tolažbo za svoje politične poraze.

Jutri, 3. t. m. bo ob 10. uri v krožku «Tomažič» (ul. Leo 7) zborovanje upokojencev, ki ga organizira strokovna zveza ES

V Boljuncu in Ricmanjih še nimajo otroškega vrtca

Prizadevanja dolinske demokratične občinske uprave

Že večkrat smo v našem časopisu pisali o zapostavljanju slovenskih šol na našem Ozemlju, vendar pa se moramo vedno znova povračati na to vprašanje. Vojaška uprava pa še toliko bolj zapostavlja to vprašanje v onih podeželskih občinah, ki so v naši upravi

Takoj po volitvah so predstavniki dolinske občine postavili pri VU zahtevo po otvoritvi otroškega vrtca v Boljuncu in Ricmanjih, zlasti še ker imajo v dolinski občini dva otroška vrtca v rokah nune. VU je napotila naše predstavnike na «Opera asili infantili» češ da naj ta ustanova prevzame v skrb otvoritev obeh zahtevanih vrtcev. Kmalu nato se je zglasila na terenu komisija, ki je pregledala prostore, v katerih bi morala biti nastanjena otroška vrtca ter je dala potrebna navodila za njih preureditev. Istočasno pa je zagotovila, da bosta otvorjena v novem šolskem letu 1950-51.

Ni treba posebej poudarjati, da je VU namerno napotila predstavnike dolinske občine na to šovinistično italijansko ustanovo samo za to, da bi odgodila to vprašanje in da ne bi dala možnosti dolinski občini, da bi prevzela oba vrtca v svojo upravo. Vendar pa se demokratični svetovalci z županom vred niso pustili ugnati, marveč so še bolj odločno zahtevali od VU, naj da občini na razpolago denarna sredstva, s čimer bi se lahko preprečilo vsakršno politično špekuliranje z našimi otroki.

Na ponovno zahtevo je polkovnik Blanchard odgovoril dolinskemu županu, da se bo za to stvar osebno zanimal in se je strinjal s stališčem, naj prevzame občina v upravo otroške vrtce, obenem pa se je zavaroval pred višjimi oblastmi, s tem da je dejal, da bo še pismeno odgovoril kaj misli o tej zadevi. Kmalu na to je res prišel odgovor, v katerem pa je polk. Blanchard pojedel besedo ter svetoval županu, naj se ponovno obrne na OAI, češ da VU v resnici nima denarja na razpolago.

Kdo torej nosi dejansko odgovornost za to, da ni prišlo do otvoritve otroškega vrtca je popolnoma jasno. VU je namreč tista, ki daje na razpolago sredstva za vzdrževanje šol in vrtcev in to prav tako OAI kot šolskemu odseku pri VU ter vsem občinam na Tržaškem ozemlju. Zaradi tega je popolnoma iz trte izvit odgovor, da ni sredstev na razpolago. VU se namreč boji dejstva, da bi prevzela dolinska občina, ki je v rokah komunistov upravo otroških vrtec v svoje roke, ker bi bila to najboljša garancija da bi šola v tej občini napredovala in da bi se otroci vzgajali po resnično demokratičnih načelih.

Od VU pa v imenu otrok in staršev zahtevamo, naj da občini sredstva na razpolago, da bodo Boljunčani in Ricmanjci imeli končno že svoj vrtec in ne bodo naši otroci odvisni od milosti in nemilosti nun in duhovnika.

Združimo se proti barantanju vsi Slovenci in Italijani STO

Žene iz Milj so podarile ženam iz Plavij in Škofij zastavo miru - Stotine Slovencev in Italijanov je manifestiralo v nedeljo v Plavjah - Pomembna govora tovarišev Vidalija in Marine

Prelepa vas Plavje že dolgo ni videla toliko vedrega navdušenja in prijateljskega razpoloženja kot v nedeljo. Na ljudsko slavje miru in bratstva so poleg vseh domačih demokratov prihiteli tudi številni Slovenci in Italijani iz Škofij, Milj in vasi iz miljskih hribov, a tudi iz Trsta samega. Da, tudi oni, ki so se še do nedavna šteli ali se celo še prištevajo med titovce, niso hoteli zamuditi te prilike, ko sta govorila tov. Vidali in Marina.

Svojega zanimaja seveda niso hoteli javno pokazati, vendar so pazljivo sledili vsaki besedi s sosednjih dvorišč in travnikov, kjer jih je bilo vse polno in kamor je bilo preko zvočnika čuti vsako besedo.

Za lepo razpoloženje so poskrbeli pevski zbor in kvartet iz Sv. Ivana-Podlonjerja, ki so zapeli celo vrsto slovenskih narodnih in delavskih pesmi, godba iz Škofij-Elerjev, ki je vse popoldne neumorno igrala udarne pesmi in marše, kakor tudi številne delegacije iz bližnjih vasi, ki so prinesle domačinom pozdrave, darila in šopke, in končno šestletni Alijoša s svojo recitacijo «Slovenska mladina govori».

Po pozdravu in otvoritvenih besedah tov. Ferluge je spregovorila tov. Marina, ki je prikazala važnost aktivne borbe za mir prav v današnjem času, ko se vojni hujskači oborožujejo pod lažnim geslom, češ da je le tako mogoče ohraniti mir. Prav z enakimi gesli so se oboroževali tudi nacisti, ki so, ko so bili dovolj oboroženi, zanetili drugo svetovno vojno. Vojne priprave najbolj občuti delovno ljudstvo na svojih ramah in prav zato se tudi aktivno bori proti vojnim načrtom in pripravam. Posebno aktivna je ta borba proti vojni v Italiji, Franciji, Španiji ter v Jugoslaviji, kjer so vojaška sodišča obsodila na deset tisoče železničarjev ter mnogo drugih delavcev in nameščencev zaradi njihove borbe proti vojnim pripravam titofašistov. Nato je prikazala licemerno politiko titovcev pri nas, ko so vrgli med ljudi parolo, da ni važno, če se strinjajo s politiko Tita v Jugoslaviji, glavno je, da tu pri nas slede njihovi «liniji», ki ji je osnova borba proti komunizmu in razbijanje demokratičnih in miroljubnih sil. Tudi ostale tri slovenske nacionalistične skupine, SDZ, SKSZ in takozvani «neodvisni», so napravili volilni sporazum na osnovi protikomunizma in ne da bi črhnili le besedo o potrebi obrambe miru. Tudi v vprašanju STO zagovarjajo dejansko le status quo, isto, kar delajo titovci in italijanska reakcija. Prav zato pa napadajo KP, ki edina v resnici hoče STO, prav tako kot je ZSSR edina velesila, ki zagovarja to, danes edino možno rešitev.

Ko je godba odigrala internacionalo, so žene iz Milj predale ženam iz Plavij in Škofij zastavo miru, žene iz Campor pa so darovale dve knjigi.

Viharno pozdravljen je tov. Vidali poudaril, da kadar se govori o vojni, je govora o Trstu in, kadar je govora o Trstu, se govori o barantanju.

Prav te dni se je položaj zaostril, ko hočejo Spanijo, Grčijo in Turčijo sprejeti v atlantski pakt, ko Tito dobiva novo pomoč v orožju, ko se Tito in Franko že pogajata za navezanje tesnih gospodarskih in drugih stikov. Tito in De Gasperi sta še vedno za barantanje; zato je tem bolj potrebno, da se vsi Slovenci in Italijani STO združimo. Le združeni bomo mogli preprečiti razdelitev STO po etnični liniji, ki bi odrezala vse slovenske vasi in predmestja od Trsta. Vsi Plavčani so proti temu barantanju, tudi titovski pristaši, ki so prvi odgnali živino k Orehu, ko so mislili, da pridejo jugoslovanske čete. Zato se bodo vsi pošteni ljudje pridružili nam, ki se edini iskreno borimo za resnično ustanovitev STO in uveljavitev vseh določb mirovne pogodbe.

Za njegovim govorom je bil prebran berlinski poziv za sklenitev pakta miru med petimi velesilami ter pozvani vsi navzoči, da se mu pridružijo ter da ga popularizirajo med vsemi. Sledili so številni izrazi solidarnosti, med njimi tov. Elerja za vas Elerje, nakar so se zastopniki Plavčanov zahvalili tov. Vidaliju in vsem zastopnikom drugih vasi za pozdrave in solidarnost ter obljubili, da se bodo tudi oni skupno z ostalimi Slovenci in Italijani borili za mir in za uveljavitev mirovne pogodbe. Do pozne noči se je nato ob godbi in petju razvijala neprisiljena zabava.

Plebiscit Križanov za pakt 5 velesil

Berlinski poziv naj gre v vse vasi

Ta teden je borba za mir na našem ozemlju napravila lep korak naprej. Poleg mnogih konferenc o paktu miru med petimi velesilami (Sv. Križ, Čampore, Kraljič, Sv. Vid), so bili tudi številni sestanki odborov miru na katerih so proučevali, kako seznanjati druge ljudi z berlinskim pozivom

Posebno so se razživeli odbori miru v dolinskem področju v cilju, da bi postavili odbore miru kjer jih še ni in politično razširili še obstoječe. V številnih vaseh, kot na primer v Ricmanjih, se bo v najkrajšem času začelo z zbiranjem podpisov in to po predhodni konferenci o važnosti, ki ga ima poziv za sklenitev pakta miru tudi za nas.

V Sv. Križu so začeli z nabiranjem podpisov; iz prvega pregleda izvršenega dela izhaja, da so podpisali vsi oni, ki so svoj čas pristali na stockholmski poziv in da so se tem osebam pridružile desetine in desetine drugih, ki takrat niso hotele podpisati poziva proti atomskemu orožju, a so danes dale svoj podpis za pakt miru med petimi velesilami. Križki odbor miru sporoča o pomembnem, vzgledu nekega delavca iz ILVA, ki je ob trenutku ko je podpisoval berlinski poziv dejal, da je ta poziv tako človeški, tako svet in neogibno potreben, da bi ga bilo treba podpisati čeprav z lastno krvjo.

Zelo dobre rezultate je dosegel odbor miru v Križu tudi s tem, da je nabiranje podpisov povezal z diskusijo z vsemi o programu partizanov miru in z objasnjevanjem med onimi, ki še ne znajo pravilno oceniti resne nevarnosti vojne.

V Trstu je omembe vreden uspeh v šolah. V drugem B razredu slovenske trgovske šole so, razen dveh, vsi dijaki podpisali berlinski poziv.

Za Ljudski dom pri Magdaleni

Magdalenčani že dolgo čutimo pomanjkanje primernega kulturnega sedeža za svoje kulturno in športno izživljanje. Zato so zavedni in delovni tovariši dolgo razmišljali, kako postaviti Prosvetni dom, posebno z ozirom na duševno razpoloženje, ki je nastalo med demokratičnimi množicami potem, ko so videle, kako kruto so jih prevarali titovci.

Sklenjeno je bilo, da se ustanovi zadruga «Dom ljudske prosvete pri Magdaleni», v katero lahko vstopijo z malim deležem vsi pošteni demokrati. Tako so jim dana vsa jamstva, da se Prosvetnega doma nikdar ne bo mogel polastiti noben politični špekulant ali pustolovec, ker je zadruga pod neposrednim nadzorstvom članstva. Leto dni so trajale vse priprave in procedure pri oblasteh in danes je zadruga legalno ustanovljena; kupila je že zemljišče in kmalu se bodo pričela prva dela.

Te dni beležimo pristop najstarejšega člana KP pri Magdaleni, vrlega tovariša Antona Mihaliča, ki je prispeval v zadrugo 100 tisoč lir. Tov. Mihalič je bil vedno zaveden borec za pravice delovnega ljudstva in tudi sedaj ga kljub visoki starosti srečujemo na vseh naših manifestacijah in zborovanjih. Za to njegovo plemenito dejanje se mu tudi v imenu naših otrok in bodočih rodov, ki bodo uživali sadove našega truda in borbe, najiskreneje zahvaljujemo.

ZA MAKSIMIRANJE CEN NA VASI

Delavske zadruge so potrebne tudi kmetu

Prav v današnji dobi naraščajoče gospodarske krize se še posebno občuti nujna potreba maksimiranja cen na drobno. Potrebo maksimiranja cen osnovnim življenjskim potrebščinam pa ne občuti samo mesto, marveč tudi naše podeželje, kjer so posledice vojaške okupacije še izrazitejše. Znano je, da našim kmetom nikakor ne zadostujejo poljski pridelki da bi z njimi preživljali skozi leto sebe in družino. Skalnata kraška gruda je za našega kmeta dokaj skopa mačeha. Zaradi tega se mora tudi kmet posluževati pri krajevnih malih trgovcih, kjer mora plačevati živila vsekakor dražje kot v mestu. Trgovci sicer opravičujejo te razlike v cenah, z večjimi prevoznimi stroški in z oddaljenostjo vasi od mestnega središča. Ni naš namen, da bi v tem članku razglabljali o utemeljenosti teh, večkrat znatnih poviškov cen. Ugotoviti pa moramo, da predstavljajo slednji nemalo gospodarsko breme, bodisi za poluproletarce kakor tudi za male posestnike.

Že večkrat se je načelo vprašanje, kako bi se odpomoglo temu, za kmete in delavce na vasi, težkemu stanju. Vprašanje se je obravnavalo še posebno v zadružnih krogih, ki bi pač edini lahko našli primerno rešitev. Obstajale so takrat velike in na videz docela nepremostljive ovire. Toda take ovire se lahko s pomočjo zadružniške pobude in organizacijskih zmožnosti zadrugarjev tudi lahko premagajo. Zadružništvo predstavlja namreč veliko in mogočno silo, ki si je v teku let vztrajne borbe proti zasebnemu izkoriščanju, pridobila veliko izkušenj.

Zaradi tega je prebivalstvo našega podeželja neposredno zainteresirano, da se združi z delavci iz mesta, ker bo le na ta način lahko skupno rešilo vse tiste gospodarske probleme, ki še posebno tarejo bodisi kmeta kakor tudi delavca.

Edini zadružni organ, ki bi brez dvoma rešil vprašanje maksimiranja cen, so prav Delavske zadruge, ki predstavljajo močno gospodarsko organizacijo. Zaradi tega imajo tudi naši kmetje ves interes, da se Delavske zadruge čimprej povrnejo v roke zadružnikov ter da se čimbolj utrdijo. Potrebno je torej, da stopi tudi podeželje bolj aktivno v borbo ki so jo povzeli zadružniki v mestu. Zadružniki se borijo za povratek Delavskih zadrug v roke njenih edinih lastnikov in za demokratizacijo te mogočne delavske ustanove.

Dejstvo je tudi, da imajo Delavske zadruge izven mesta le sedem prodajaln. Toda če bodo v bodoče pokazali na podeželju večje zanimanje, se bo mreža prodajaln lahko znatno razširila in na ta način se bodo uravnovesile tržne cene tudi na podeželju.

«Združeni, močni — razdruženi, premagani» — to je geslo tržaških zadružnikov, ki ga je treba razširiti tudi v vse vasi podeželja.

Rojenice

V nedeljo se je rodil tovarišema Zorki in Ladiju Mervic krepak fantek. Tov. Zorki in možu tov. Ladiju iskrene čestitke članov IK in CK KP STO in vodstva SHPZ. Čestitkam se od srca pridružuje ves uredniški kolektiv «Dela».

Tudi tov. Luciana Tossutti-Tangianelli je v ponedeljek povila čilega fantka. Čestitkam IK in CK KP STO se pridružuje tudi uredništvo našega lista.

Konferenca za žene v Avditoriju

Jutri ob 10. uri bo ... že najavljena zaključna konferenca «Tedna otroka» v Avditoriju, kjer bosta govorili tov. dr. Laura Weiss in ga. Dina Rinaldi, urednica tednika «Il Pioniere», ki izhaja v Italijanski republiki.

SOŽALJE. — Ob smrti tov. Uršiča Marijana iz Bazovice, izrekajo stari komunisti iz Bazovice težko prizadeti družini iskreno sožalje, ki se mu pridružuje openska sekcija KP in naše uredništvo.

NA PRIZADEVANJE DEMOKRATIČNIH PREDSTAVNIKOV

ROK ZA STANOVANJSKE IZGONE je Vojaška uprava podaljšala za eno leto

V torek je izdala VU poseben ukaz glede podaljšanja stanovanjskih izgonov. Na podlagi tega ukaza, ki je stopil v veljavo 29. maja, je sodnik pooblaščen, da lahko po svoji uvidevnosti podaljša izvedbo sodnega postopka stanovanjskega izgona za bodo, do največ enega leta. Gornji ukaz VU, s katerim bo vsaj delno olajšano obupno stanje stotin družin, ki se nahajajo v nečloveških pogojih, je nedvomno plod dolgotrajne borbe naših svetovalcev v občinskem svetu in prizadevanj Združenja za pravico do stanovanja. Znano je da so se nečuvenemu ukazu 175 kot prvi zoperstavili prav komunistični občinski svetovalci. Že novembra meseca je tov. Radich predložil v občinskem svetu resolucijo naše skupine. Nadalje imamo na desetine intervencij naših svetovalcev, posebno tov. Pogassija in Žbogarja, ki se je zavzel za brezdomce še na zadnji občinski seji in sicer ravno v trenutku, ko je tiskovni urad VU objavil potom radia zadnji ukaz. V tem pogledu so se zavzeli tudi Enotni sindikati, ki so zahtevali zaporo nad stanovanjskimi izgoni ter predložili Uradu za delo resolucijo s par tisoči podpisov.

Kakor vidimo, ni ostala vztrajna borba predstavnikov demokratičnih sil brezplodna. VU se je vendar le odločila ter izdala gornji ukaz, s katerim pa nikakor ni rešena težka stanovanjska kriza. Za zadovoljivo rešitev tega, še vedno perečega vprašanja je treba zgraditi čim večje število ljudskih stanovanj, ker se bodo oktobra meseca nahajale številne družine zopet v težkih pogojih. Od svoje strani pa morajo sodniki poskrbeti za takojšnje podaljšanje tistih rokov izgona, ki zapadejo prav v teh dneh.

Komunističnim občinskim svetovalcem, Enotnim sindikatom in Združenju za pravico do stanovanja pa gre priznanje hvaležnosti stotine tržaških družin, ki jim je s tem vsaj delno olajšano težko življenje odstranjena grožnja izgona.

Odgovorni urednik
RUDOLF BLAZIC (Blagi)
Založništvo «DELA»
Tiska tip. Adriatica, Rismondo
Dovoljenje AIS

ZAHVALA

Ob smrti ljubljenega očeta

ANTONA SOSIČA (Stepka)

se žalujoči sin Karel iskreno zahvaljuje vsem vaščanom, ki so sočustvovali z njegovo izgubo v težkem slovesu. Posebna zahvala dobrim ljudem, ki so pomagali bolniku za časa bolezni, nadalje godbi in vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Opčine, 2. junija 1951.

Karel Sosič

Za teden dni

Sobota 2. Erazem
Nedelja 3. Klotilda
Ponedeljek 4. Kvirin (mla...
Torek 5. Valerija
Sreda 6. Norbert
Četrtek 7. Robert
Petek 8. Medard

ZGODOVINSKI DNEVI

3. 1810. se je rodil Stanko V... ilirski pesnik.
7. 1935. je umrl sloviti so... ski učenjak J. V. Mičur...
8. 1508. se je rodil utemelj... slovenske književnosti mož Trubar.

RADIO ODDAJ...

TRST II.
Val. dol. 343,9

SOBOTA: 13.20 Sramel kv... Veseli godci - 18.15 Glasb... Simfonija št 4. - 19. Progra... periskop - 22. Čajkovski: R... in Julija - 22.45 Dvorakovi... vanski plesi.

NEDELJA: 9. Kmetijska o... - 11.30 Aktualnosti - 12. Od... dije do melodije - 13. Glasb... željah - 18.30 Oddaja za naj... še - Povest o Ančki, ki je h... postati sončnica - 21. Z do... knjižne police.

PONEDELJEK: 13.20 Glas... potovanje - 18.45 Tartini: Ko... za violino v d-molu - 21. Ko... sopranistke Otte Ondine - ... Franck: Simfonija v d-mo... 22.38 Večerne melodije - ... filmskega sveta.

TOREK: 13. Glasba po že... 19. Mamica pripoveduje - 21. ... ri mladini - 22. Mozart: Ko... v d-molu.

SREDA: 13. Promenadni ... cert - 19. Zdravniški vedež - ... Naša šola - 21. Koncert ak... skega pevskega zbora Jadr... 22.30 Saint Saens: Koncert ...

ČETRTEK: 18.15 Glasbeno ... davanje - 19. Slovenščina za ... vence - 21. Radijski oder - G... jedov Aleksander: «Gorje p... semu», komedija v 4 delj... Večerne melodije.

PETEK: 13. Glasba po že... 19. Pogovor z ženo - 20.10 K... ski koncert Gabrijela Deve... 20.30 Tržaški kulturni razg... 21. Mojstri besede - Charles ... ckens - 22. Beethoven: Simfo... št. 6.

ŠPORT

Spored tekem za jutri 3. ... nija t. l.:

KOSARKA

Moška skupina - I. katego...

Pristaniščniki - Skedenj, ... igrišču na Skoljetu ob ... Frausin - Magdalena, na ... šču v Miljah ob 9.30; Sv. Ma... Inter A, na igrišču v Ske... ob 10.15.

II. kategorija:

Rinaldi - Skoljet B, na ... sču v Skednju ob 9; Sv. Alo... Skedenj B, na igrišču S... ljetu ob 11.

Ženska skupina - I. kategor...

Aquilea - Pristaniščniki, ... igrišču Aquilea ob 16; Skop... Skedenj, na igrišču na S... ljetu ob 8.45. Počiva Fra...

II. katergorija:

Inter - FLENT, na igrišču ... mažič ob 10. Počiva Skolje...

Prireditev v Božičih

Jutri ob 15. uri bo v ... žičih godbeni koncert ... ga priredi vaška go... Sledi tradicionalni ples ... Dobiček gre v ko... gradnje Ljudskega do...

Obvestilo živinorejcem

Komisija za potrditev bik... obvešča, da bo v torek ... četrtek 7. junija pregled za ... trditev bikov.

SOŽALJE — V torek je ... minul oče tov. Pasquali... člana uredništva «Lavorato... Ob težki izgubi izrekamo ... Giordanu in svojcem iskre... sožalje.